Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769.

Матар'ял прымаецца—з 9-ці да 3½ гадз.

Нявыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КОШТ НУМАРУ 4 кап.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: [illegible]

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: [illegible] Звыш тарыфу бярэцца 10 проц. падатку.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: [illegible] Публікацыі ЗАГС—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА у канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах.

АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў),

8-мы ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 234 (2126) Пятніца, 14-га кастрычніка 1927 г.

Францускная нота.

[illegible]

...гледжаньня новай правакацыі Англіі, якой удалося схіліць на свой бок ... і пад уплывам якой апошняя [illegible] патрабаваць водзыву т. Ракоўскага. Яшчэ ў пачатку кампаніі францускага правага друку аб водзыву Ракоўскага францускі ўрад ухваліў [illegible] трэба мець на ўвазе. Як францускі ўрад ня хоча цалкам пайсьці пад уплыў Чэмбэрлена, яму таксама трэба ўсімі мерамі пазбавіцца якіх бы ні было чэмбэрленаўскіх уплываў, а г. зн. інакш вырашаць пытаньні аб нашых прадстаўніках у Францыі.

Францыя затрабавала адклікаць Ракоўскага.

АБМЕН ЛІСТАМІ МІЖ ЧЫЧЭРЫНЫМ І ЭРБЭТАМ.

Ліст Чычэрына Эрбэту.

4-га кастрычніка 1927 г.

П. пасол!

[illegible]

Ліст Эрбэта Чычэрыну.

7-га кастрычніка 1927 г.

П. народны камісар!

[illegible] ... Генэральны сакратар міністэрства замежных спраў ужо зазначыў савецкаму паслу, што было-б карысным для падтрыманьня добрых адносін між яго краем і Францыяй, каб сам Ракоўскі прасіў аб адкліку. П. Ракоўскі застаўся глухім да гэтае прапановы. З свайго боку, пасол рэспублікі ў Маскве высьветліў перад Камісарыятам Замежных Спраў тое недапушчальнае становішча, у якое сябе паставіў п. Ракоўскі.

Аднак, з далікатнасьці і з жаданьня аблягчыць задачу савецкаму ўраду, францускі ўрад аддаў у рукі савецкага ўраду ініцыятыву і выбар форм ад'езду яго пасла і замены апошняга асобаю, якая мае незакрануты аўтарытэт.

Урад СССР не палічыў магчымым для сябе далучыцца да гэтага пункту погляду і прасіў 29-га верасьня, каб было зроблена фармальнае патрабаваньне аб адкліку, і ў такім выпадку, як гэта было заяўлена, п. Ракоўскі будзе адкліканы. Гэткае патрабаваньне было 1-га кастры[чніка] вусна заяўлена п. Літвінаву, намесьніку камісара замежных спраў. Яно адпраўляецца гэтым лістом.

Францускі ўрад лічыць патрэбным ізноў адзначыць, што пытаньне аб разрыве між абодвымі краямі ня ставілася ні на адзін момант. Справа п. Ракоўскага была і застаецца пытаньнем аб асобе, і ўпарадкаваньне гэтае справы мае адзінаю мэтаю забясьпечыць магчымасьць посьпеху палітычных і эканамічных перамоў, якія змогуць быць давядзены да станоўчага канца ня інакш, як у атмасфэры ўзаемнага давер'я між паўнамоцным прадстаўніцтвам Савецкага Саюзу і ўрадам францускае рэспублікі.

Прымеце і інш. **Жан Эрбэт.**

Францускі ўрад сам сябе б'е.

ЛЁНДАН, 12-10. [illegible] ... Мы думаем, што пазіцыя Францыі, як расейскага крэдытора, дае для Англіі шырокія магчымасьці патрабаваць не-[illegible]

Франка-савецкія адносіны на сэсіі парляманту.

ПАРЫЖ, 11-10. [illegible] ... дзень аднаўленьня сэсіі палаты для абмеркаваньня пытаньня аб франка-савецкіх адносінах.

„Форвэртс“ падтрымлівае францускую рэакцыю.

БЭРЛІН, 12-Х. «Форвэртс», які ўстрымліваўся да гэтае пары ад ацэнкі сучаснага становішча франка-савецкіх адносін, надрукаваў артыкул, у якім падтрымлівае кампанію францускага рэакцыйнага друку і патрабаваньне францускага ўраду аб адкліку Ракоўскага.

ФРАКЦЫЯНЭРАМ НЯ МЕСЦА Ў ЛЕНІНСКАЙ ПАРТЫІ.

Пастанова ЦКК УсеКП(б) ад 13-га кастрычніка 1927 г.

СЛУХАЛІ: Заява т.т. **Прэабражэнскага, Серабракова і Шарава** ад 15-га верасьня 1927 г., у якой яны лічаць сябе арганізатарамі нелегальнае процiпартыйнае друкарні.

ПРЭЗЫДЫУМ ЦКК УХВАЛІЎ: т.т. **Прэабражэнскага, Серабракова і Шарава** за арганізацыю нелегальнае процiпартыйнае друкарні ў саюзе з беспартыйнымі буржуазнымі інтэлігентамі **выключыць з УсеКП(б).**

СЛУХАЛІ: Пра дэзарганізатарскую процiпартыйную дзейнасьць **Фішалёва М. С.**

Фішалёў Міхась Сямёнаў, сябра УсеКП(б) з 1919 г.; да 1919 г.—сябра партыі меншавікоў; у Чырвонай арміі ня быў; у апошні час—загадчык дзяржаўнае друкарні ў Маскве.

Абвінавачваецца ў тым, што, будучы загадчыкам друкарні, абмануў давер'е партыі і органаў савецкае ўлады: зрабіў падробку, выкарыстаў дзяржаўныя сродкі, надрукаваў процiпартыйны дакумант.

ПРЭЗЫДЫУМ ЦКК УХВАЛІЎ: абвінавачаньне прызнаць даказаным. За абман партыі і органаў савецкае ўлады, за дэзарганізатарскую працу, накіраваную проці партыі, **Фішалёва М. С. з партыі выключыць.**

Сэкратар ЦКК УсеКП(б) **Янсон.**

ЧЫННАСЬЦЬ ЛЕНІНГРАДЗКІХ АПАЗІЦЫЯНЭРАЎ.

ЗЛОСНЫЯ ФРАКЦЫЯНЭРЫ ВЫКЛЮЧАНЫ З ПАРТЫІ.

Пастанова прэзыдыуму Ленінградзкае губКК ад 11-га кастрычніка 1927 г.

У пачатку кастрычніка г. г. ад сяброў УсеКП(б), якія зразумелі шкоднасьць і процiпартыйнасьць фракцыйнае працы, у ГубКК пададзен матар'ял аб раскольніцкай дзейнасьці апазіцыі ў Ленінградзкай арганізацыі.

Праз дазнаньне гэтае справы Ленінградзкая губКК устанавіла, што таварышы з апазіцыі ў ліку 39-ці чалавек у апошні час энэргічна праводзілі фракцыйную працу, накіраваную да падрыву ленінскае партыі. Дзеля гэтага яны наладжвалі канспіратыўныя нелегальныя сходы. Пытаньні, якія абмяркоўваліся на гэтых сходах, датычаліся апошніх падзей з жыцьця апазіцыі, а таксама былі прысьвечаны абмеркаваньню дакладаў з месц, плянаў далейшае фракцыйнае працы апазіцыі на мясцох і разгляду фракцыйных дакумантаў.

Кіраўніком і галоўным дакладчыкам на сходах быў Навумаў І. К., які прыехаў з Пензенскае арганізацыі. Даклады Навумава мелі дырэктыўна-інструкцыйны характар. У сваіх дакладах Навумаў абасноўваў патрэбу ўзмацніць фракцыйную арганізацыю і заклікаў абвастрыць процiпартыйную барацьбу апазіцыі, не адкідаючы ніякіх сродкаў. Водлуг слоў Навумава, апазіцыя ставіць перад сабою задачы распаўсюджваць фракцыйныя дакуманты, зьбіраць подпісы пад імі і дэзарганізоўваць усю працу партыі, прычым Навумаў зазначыў, што апазіцыя ставіць галоўнаю задачаю збор 30-ці тысяч подпісаў пад сваёй плятформай. З гэтага ліку Ленінграду „прызначена разьвёрстка на 6—7 тысяч подпісаў“. Навумаў даваў дырэктывы, што пры зборы подпісаў трэба забыць усю асьцярожнасьць, не баяцца выключэньня з партыі і адкрыта праводзіць працу па дыскрэдытацыі партыйнага кіраўніцтва.

Між іншым, Навумаў заявіў, што саматужны мэтад друкаваньня матар'ялаў набліжаецца к канцу, што ўжо наладжана справа з абсталяваньнем друкарні, і ў бліжэйшыя дні яны будуць мець дзесяткі тысяч друкаваных апазіцыйных матар'ялаў.

Навумаў казаў, што сабраўшы 30 тысяч подпісаў, апазіцыя здолее падаць партыі ультыматум. Адначасна Навумаў падкрэсьліваў, што, судзячы па дакладах з месц, справы апазіцыі дрэнны і з гэтае прычыны даваў інструкцыі павялічыць працу, асабліва ў зьвязку з раённымі партыйнымі канфэрэнцыямі.

На сходах выпрацоўвалася тактыка апазіцыі ў калектывах, між іншым, меркавалася сарваць і дыскрэдытаваць дакладчыкаў, выступаць першымі ў спрэчках, не саромячыся ў выразах на адрасу партыйнага кіраўніцтва.

Характэрна адзначыць, што водлуг заявы старшыні аднаго з гэтых сходаў т. Цімафеева, на сходзе прысутнічаў беспартыйны, выключаны з партыі, які інфармаваў аб становішчы апазіцыі ў Іркуцкай арганізацыі.

ГубКК устанавіла, што памянёная група сапраўды распаўсюджвала процiпартыйныя апазіцыйныя дакуманты і праводзіла агітацыю за збор подпісаў пад імі.

На папярэдніх апросах асобныя таварышы хацелі ўтаіць ад губКК сваю раскольніцкую працу і толькі 10-га кастрычніка г. г. на пасяджэньні прэзыдыуму губКК пацьвердзілі сваю фракцыйную працу. Выкліканыя таварышы зьявіліся ў губКК разам з „лідэрамі апазіцыі“ т. т. Еўдакімавым, Бакаевым і Пэтэрсон і дэманстратыўна заявілі пра свой удзел у фракцыйнай працы і пра далейшы намер праводзіць яе. Больш таго, яны катэгарычна адмовіліся падначаліцца пастанове прэзыдыуму губКК, які ўстанавіў пэўны парадак разбору гэтае справы ў адпаведнасьці з матар'яламі папярэдняга дазнаньня; перашкаджалі працы прэзыдыуму губКК, спрабавалі дыскрэдытаваць губКК і трымалі сябе ганебным для сяброў партыі парадкам.

Разам з тым прэзыдыум губКК адзначае немагчымыя паводзіны сябра ЦК тав. Еўдакімава і сяброў ЦКК т. т. Бакаева і Пэтэрсон, якія кіравалі выклiканымі на пасяджэньне прэзыдыуму апазіцыянэрамі.

На падставе памянёнага прэзыдыум Ленінградзкае губэрскае Кантрольнае Камісіі УсеКП(б) ухваліў: удзельнікаў фракцыйнага сходу на кватэры Міронавае, якія адначасна распаўсюджвалі нелегальныя апазіцыйныя матар'ялы і зьбіралі подпісы, таварышоў Цімафеева, Міронаву, Катэ, Карметава, Папова, Красавіна, Таркіякіна, Элізавецкага, Мішчанку, Міхалаева, Гусева і Паташнікава за актыўную фракцыйную працу, накіраваную проці адзінства партыі, з радоў УсеКП(б) выключыць.

Удзельнікаў фракцыйнага сходу на кватэры ў Раманава, якія адначасна распаўсюджвалі нелегальныя апазіцыйныя матар'ялы і зьбіралі подпісы, т. т. Раманава, Качнова, Кірылаву, Сасіцкага, Каўрова, Дэўліна, Мірскую і Яршова за актыўную фракцыйную працу, накіраваную проці адзінства партыі, з радоў УсеКП(б) выключыць.

Удзельнікаў фракцыйных сходаў на кватэрах Міронавае і Раманава, якія адначасна распаўсюджвалі нелегальныя апазіцыйныя матар'ялы і зьбіралі подпісы. Сямёнава, Лейшу, Бараева, Калінінава, Лусьціна, Мацыеўскага, Шлогіса, Іванава, Салаўёва, Любімава і Башуева за актыўную фракцыйную працу, накіраваную проці адзінства партыі, з радоў УсеКП(б) выключыць.

Паўторна абмануўшых давер'е партыі (былі ўжо выключаны з партыі за фракцыйную працу, але пасьля адноўлены) шляхам распаўсюджаньня апазіцыйных матар'ялаў і зьбіраньнем падпісаў, т. т. Мірскага, Танькава, Сініцкага, Мешакова, Нікандраву за актыўную фракцыйную працу, накіраваную да падрыву адзінства партыі, з радоў УсеКП(б) выключыць.

Узяўшы пад увагу поўнае прызнаньне сваёй віны перад партыяй, разуменьне шкоднасьці фракцыйнае працы і рашучую адмову ад далейшага праводзеньня яе, справу ў дачыненьні да Сямёнава і Міхалаева спыніць.

Лічачы патрэбным выключыць з партыі т. Навумава, як галоўную адказную асобу за фракцыйную працу выключаных з партыі, але з прычыны яго выезду з Ленінграду, матар'ял аб фракцыйнай дзейнасьці апошняга накіраваць у ЦКК для прыцягненьня да партыйнае адказнасьці.

Паведаміць ЦКК УсеКП(б) пра дэзарганізатарскую і фракцыйную дзейнасьць сябра ЦК Еўдакімава і сяброў ЦКК Бакаева і Пэтэрсон, а таксама пра дэмагагічную спробу іх арганізаваць на пасяджэньні губКК дэманстрацыю проці прэзыдыуму *Ленінградзкае губКК УсеКП(б)*

ЗГОДА АБ КРЭДЫТАХ ДЛЯ СССР У ВЕНЕ.

ВЕНА, 11-10. Сёньня між прадстаўнікамі СССР і прадстаўнікамі венскага муніцыпалітэту падпісана згода аб гарантаваньні муніцыпалітэтам экспорту ў СССР.

У агалошаным муніцыпалітэтам камюніке гэтага паведамленьні гаворыцца, што муніцыпалітэт дзеля барацьбы з беспрацоўем пастанавіў узяць на сябе гарантаваньне экспорту ў СССР, каб дапамагчы яго разьвіцьцю, і што ў даным выпадку муніцыпалітэт кіраваўся пасьпяховым прыкладам Нямеччыны.

Агульная сума заказаў, гарантуемых муніцыпалітэтам у памеры 70 проц., вылічваецца ў 100 міліёнаў шылінгаў.

СССР І ПРЫБАЛТЫЦКІЯ КРАІ.

САВЕЦКА-ЛАТВІЙСКІ ЎГАВОР УХВАЛЕНЫ Ў СОЙМАВЫХ КАМІСІЯХ.

РЫГА, 12-Х. Гандлёва-прамысловая і фінансавая камісіі латвійскага сойму большасьцю галасоў выказаліся за зацьверджаньне гандлёвага ўгавору між СССР і Латвіяй.

Проці зацьверджаньня галасавалі прадстаўнікі сялянскага саюзу, новых гаспадароў і нацыянальнага блёку.

Камісія па замежных справах скончыць абмеркаваньне ўгавору заўтра. У ёй таксама забясьпечана большасьць за зацьверджаньне ўгавору.

МІНІСТР АКЕЛЬ АБ САВЕЦКА-ЭСТОНСКІХ ДАЧЫНЕНЬНЯХ.

РЭВЕЛЬ, 12-10. Міністр замежных спраў Акель у выступленьні ў парляманце аб замежнай палітыцы Эстоніі заявіў, што на яго думку дрэнны посьпех перамоў аб угаворы з СССР тлумачыцца адмоваю СССР прызнаць прынцып арбітражу, супярэчаньнем СССР у пытаньні аб спосабе назначэньня нэйтральнага старшыні пагадзільнае камісіі і адмоваю СССР згадзіцца з эстонскаю агаворкаю аб правах Эстоніі, як сябра Лігі Нацый. Гэтую агаворку, водлуг слоў Акеля, трэба разглядаць, як адзнаку намеру Эстоніі адмовіцца ад спрыяючае ці нэйтральнае палітыкі ў адносінах да СССР, калі Ліга Нацый можа выступіць толькі проці нападаючае дзяржавы і парушальніка спакою.

Акель выказаў надзею, што далейшыя перамовы будуць мець большы посьпех.

Адсутнасьць гандлёвага ўгавору з СССР і цяжкасьць яго ўтварэньня Акель тлумачыць тым, што прынцып найбольшага спрыяньня ўжо ўстаноўлен Юраўскім угаворам і там справа ідзе ў першую чаргу пра тарыфную згоду, а Эстонія ўхіляецца ўтвараць такія згоды як з СССР, так і з іншымі краямі, у зьвязку з патрэбаю ажыцьцёвіць мытнае зьяднаньне з Латвіяй.

Перайшоўшы да адносін з іншымі краямі, Акель падкрэсьліў **асаблівыя сымпатыі Эстоніі да Англіі** і зазначыў, што добрыя дачыненьні з іншаю дзяржаваю не пазбаўляюць Эстоніі самастойнае палітыкі.

Польска-літоўскі канфлікт абвастраецца.

ЛІТВА АПЭЛЮЕ ДА ЛІГІ НАЦЫЙ.

КОЎНЯ, 12-Х. Як паведамляе літоўскае тэлеграфнае агенцтва, у зьвязку з рэпрэсіямі проці літоўцаў у Віленскай вобласьці літоўскі ўрад накіраваў у сэкратарыят Лігі Нацый па тэлеграфу такое паведамленьне:

«Пачынаючы з 4-га кастрычніка польскі ўрад пад прыкрыцьцём, нібыта арыштаў у Літве сярод польскіх грамадзян зачыніў у Віленскай вобласьці літоўскую настаўніцкую сэмінарыю і 45 літоўскіх народных школ, арыштаваў блізка 120-ці літоўцаў, у тым ліку дырэктароў школ, ксяндзоў і настаўнікаў.

Літоўскі ўрад просіць Лігу Нацый прыняць захады, прадугледжаныя ўгаворам з Польшчаю наконт нацыянальных меншасьцяў».

Да лісту, падпісанага Вальдэмарасам, далучана матываваная скарга на ўчынкі польскае ўлады.

АБСТРЭЛ ПАЛЯКАМІ ЛІТОЎСКАГА ПРЫГРАНІЧЧА.

КОЎНЯ, 12-Х. Літоўскі друк зьмяшчае весткі з афіцыйных крыніц, водлуг якіх 11-га кастрычніка чыны польскага прыгранічнага корпусу абстралялі літоўскую прыгранічную паліцыю. Вядзецца тэрміновае дазнаньне.

Вызваленьне арыштаваных ліцьвінаў.

ВАРШАВА, 12-10. На пасяджэньні габінэту міністра абмяркоўвалася пытаньне аб польска-літоўскіх адносінах. Пілсудзкі інфармаваў габінэт аб становішчы ў польска-літоўскай сумежнай паласе.

Дзесяць літоўцаў, арыштаваных у Вільні дзеля контр-рэпрэсіі проці антыпольскіх мер літоўскага ўраду вызвалены з астрогу.

ПАЎСТАНЬНЕ СУПРОЦЬ „БЕЛЫХ“ У ПАЛІНЭЗІІ.

ЛЁНДАН, 12-Х. Мэльбурскі карэспандэнт «Дэйлі Экспрэс» паведамляе, што ўсё тубыльнае жыхарства Саламонавых выспаў, налічваючае 168 тысяч чалавек, ахоплена непакоем. Варожасьць тубыльцаў да эўрапейцаў набывае небясьпечныя формы. Непарадкі распачаліся з забойства на высьпе Маляіта двух белых і 20 тубыльскіх паліцэйскіх.

Эўрапейскія паселішчы выспаў прыведзены ў баявую гатоўнасьць. У Тулагі сьпешна пасланы аўстралійскі крэйсэр разам з параходам, нагружаным збродяй.

АНГЕЛЬСКІЯ ГЕНЭРАЛ-РЭФАРМІСТЫ ЗАЦЯНЯЮЦЬ СВАЁ ПРАДАЖНІЦТВА.

Сітрын у ролі «абаронцы» СССР.

ЛЁНДАН, 12-10. Сэкратар генэральнае рады кангрэсу трэд'юніёнаў Сітрын зьмясьціў у часопісі «Лейбор Магазын» артыкул, прысьвечаны ўхваленай на зьезьдзе ў Эдынбургу пастанове ліквідаваць англа-расейскі камітэт.

Сітрын піша, што эдынбурскі зьезд добра ўяўляў сабе сур'ёзнасьць становішча. «Ня было ніякае прычыны радавацца, як гэта рабілі некаторыя газэты, з прычыны так званага разрыву з чырвонымі. Асабліва сур'ёзным зьяўляецца становішча, калі такая арганізацыя, як ангельскі рабочы рух, узрушаная шчырым жаданьнем даць прыяцельскую дапамогу змагаючымся масам Расеі, пераконваецца, што супрацоўніцтва з асобамі, адказнымі за кіраўніцтва расейскім прафсаюзным рухам, у сучасны момант немагчыма».

Далей Сітрын піша, што пагроза блізкага ваеннага нападу на СССР «пераўвялічана». Сітрын, аднак, прызнае, было-б ня меншаю памылкаю зьмяншаць гэтую небясьпеку.

Сітрын, нарэшце, зазначае: «Пастанова кангрэсу трэд'юніёнаў не азначае, што ангельскі прафсаюзны рух з меншаю сілаю жадае, каб расейскім рабочым было дазволена вырашаць іх праблемы бяз прымус знадворку».

Выйгрыш Алёхіна.

БУЭНОС-АЙРЭС, 12 Х. Не аднаўляючы гульні, Капабланка здаў 12-ю партыю матчу, адкладзеную пасьля 40 ходаў. Капабланка гуляў чорнымі.

РАЗГРОМ ШАНСІЙСКАГА ВОЙСКА.

Паўночцы ўсюды перайшлі ў наступ.

ПЕКІН, 12-Х. Агенцтва агаласіў афіцыйнае паведамленьне, у якім заяўляе, што шансійскае войска шпарка адступае ў раёне Пекін-Ханькоўскае чыгункі.

Пасьля таго, як мукдэнцы з посьпехам атакавалі шансійскае войска ля Шыцьзячуану, у аўторак шансійскае войска вызваліла Чэнцін, у 120 кілёмэтрах на поўдзень ад Бао-Цінь-Фу.

Захоп Шыцьзячуану (ля мяжы правінцыі Шансі) таксама афіцыйна пацьвярджаецца.

На вучастку Пекін-Ханькоўскае чыгункі Чын-Чоу — Чэн-Цін засталіся яшчэ невялічкія атрады шансійскага войска, якое апэруе ў тыле мукдэнскае арміі. Мукдэнскія сілы вызваляюць чыгунку ад гэтых рэштаў шансійцаў.

Армія Ен-Сі-Шаня адступае не абараняючыся.

ШАНХАЙ, 12-Х. Паведамляюць пра паражэньне войска Ен-Сі-Шана па ўсім фронце. Яно адступае, як відаць, нават не абараняючыся.

Уздоўж Пекін-Суйюанскае чыгункі наступ мукдэнцаў разьвіваецца павольна з прычыны псаваньня мастоў. Водлуг некаторых вестак, войска Ен-Сі-Шана эвакуявала Калган, хоць мукдэнцы яшчэ не ўвайшлі ў горад.

Чжан-Цзо-Лін загадаў Чжан-Цзун-Чану распачаць рашучы наступ проці Фынь-Юй-Сяна ўздоўж Луньхайскае чыгункі.

За дзень.

Раўненьне налева.

Муніцыпальныя выбары ў Гамбурзе і Кёнігзбэрзе сарвалі ўрачысты пастрой, які ахапіў нямецкую буржуазею з прычыны высока патрыятычных падзей: васьмідзесяцігодзьдзя Гіндэнбурга, гэтага прэзыдэнта «міласьцю яго вялікасьці».

Выбары ў Гамбурзе і Кёнігзбэрзе паказалі, што радасьць буржуазеі была ранейчасовай. На выбарах у гэтых буйнейшых пасьля Бэрліну гарадох Прусіі перамаглі камуністычная і сацыял-дэмакратычная партыі за кошт партый буржуазнага блёку. У Гамбурзе кампартыя адняла ў нацыяналістаў другое па колькасьці месца ў муніцыпальным сэйме, прычым лік пададзеных за яе галасоў павялічыўся ў паўтара разы.

Адначасовы і амаль аднолькавы рост камуністычных і сацыял-дэмакратычных галасоў здаецца на першы погляд парадаксальным: абедзьве партыі маюць прэтэнзію на ўплыў у адным і тым-жа асяродку, і посьпех адной партыі павінен быў-бы праходзіць за кошт другой. Справа тлумачыцца, аднак, проста: значная частка пралетарскіх выбаршчыкаў перайшла на левы бок —ад сацыял-дэмакратыі да камунізму, а сярод шырокіх пластоў дробнай буржуазеі адбыўся зрух ад партый буржуазнага блёку да сацыял-дэмакратыі. Гэта відаць з таго, што партыі буржуазнага блёку страцілі ў Гамбурзе звыш 30 проц. галасоў, а ў Кёнігзбэрзе—каля 40 проц.

Такім чынам, выбары лішні раз паказалі, што кампартыя зьяўляецца кіруючай пралетарскай партыяй, тады як сацыял-дэмакратыя робіцца пераважна партыяй дробна-гарадзкой буржуазеі.

Вынікі выбараў выклікалі трывогу ня толькі буржуазных партый, якія пацярпелі на выбарах поўнае паражэньне, але і сацыял-дэмакратаў, для якіх вынікі выбараў па ліку атрыманых імі галасоў аказаліся спрыяючымі. Вельмі характэрным зьяўляецца параўнаньне поглядаў кампартыі і сацыял-дэмакратычнай партыі на становішча, якое стварылася ў выніку выбараў. У той час, як партыя настойвае на неабходнасьці адзінага фронту гэтых дзьвюх партый у гамбургскім муніцыпалітэце супроць партый буржуазнага блёку, сацыял-дэмакратычны афіцыёз «Форвэртс» досыць кісла заяўляе, што «пралетарская большасьць (лічачы і сацыял-дэмакратыю) у гамбурскім муніцыпалітэце акажацца мала працаздольнай».

Паны сацыял-дэмакраты выяўляюць мала схільнасьці да сумесных выступленьняў з камуністамі нават тады, калі гэтую тактыку дыктуе жыцьцё. З іх пункту погляду працаздолен толькі блёк сацыял-дэмакратыі з часткаю буржуазных партый. Уся іх палітычная канцэпцыя пабудавана на саюзе між пралетарыятам, на прадстаўніцтва якога яны заяўляюць прэтэнзію, і левай часткай буржуазеі супроць камуністаў з аднаго боку, і нацыяналістаў—з другога. Але клясавая барацьба руйнуе ўсе гэтыя меркаваньні: сапраўднасьць шчыльна ставіць перад пралетарыятам усе кіруючыя пласты буржуазеі, а дробная гарадзкая буржуазея кідаецца між гэтымі дзьвума тэндэнцыямі, а з ёю разам і сацыял-дэмакратыя. Яна ня можа ўступіць у адкрыты саюз з манархічнай і поўманархічнай буржуазеяй,—гэта значыла-б страціць да 8-ае навят рэшты пластоў рабочай клясы, якія яшчэ за імі ідуць, —і яна ня хоча стварыць адзіны фронт з камуністамі, бо гэты адзіны фронт аб'ектыўна ішоў-бы пад ідэёвым кіраўніцтвам камунізму.

Няхай сацыял-дэмакраты шукаюць выхаду з гэтага становішча, камуністы з задаволеньнем канстатуюць зрух улева шырокіх рабочых масаў і дробнай буржуазеі і рыхтуюцца да рашучай барацьбы з урадам буржуазнага блёку.

На шляху да перамогі.

Камуністычная партыя ў Польшчы лічыцца нелегальнай. Выступаць на выбарах у самаўрады адкрыта яна ня можа. І нават прыкрыўшыся якою-небудзь выпадковаю назваю яна рызыкуе быць не дапушчанай да выбараў. Так, напрыклад, было месяцы два таму назад у Варшаве. Так гэтымі днямі сталася ў Лёдзі. І ў Варшаве, і ў Лёдзі сьпісак камуністых быў уняважнен. Аднак, гэта не перашкодзіла ні варшаўскім камуністам, ні лёдзінскім падаваць галасы дэманстрацыйна. І ў Варшаве і ў Лёдзі камуністы выявілі сваю сілу. Зразумела, што яны атрымалі-б куды больш галасоў, калі-б іх сьпісак ня быў забаронен і калі-б рабочыя галасавалі па жывы сьпісак. Тады ў іх было-б куды больш ахвоты і сьпісак сабраў-бы куды больш галасоў. І так ён сабраў больш як 41 тысячу галасоў.

Яшчэ адным характэрным зьявішчам выбараў у Лёдзі і іншых гарадох Польшчы ёсьць моцнае палявеньне работніцкіх масаў. Гэта відна з супастаўленьня рэзультатаў выбараў сучасных з папярэднімі. Так, пэпэсы на папярэдніх выбарах атрымалі 9 мандатаў, а цяпер—23, нямецкія сацыялісты—7, раней—5, бунд—5, раней—3, паалей-сіон лявіца—3, раней—1. У той самы час правыя работніцкія партыі, як «народная рабочая партыя» (НПР) панесьлі страту. Правіца НПР не атрымала ніводнага мандату, а лявіца—толькі 5, замест ранейшых—20.

Правыя буржуазныя партыі: эндэкі і хадэкі панесьлі яшчэ большую паражку: эндэкі атрымалі толькі 3 мандаты, замест 14 ранейшых, а хадэкі —5, замест ранейшых—10.

Амаль не такія самыя рэзультаты атрыманы і ў іншых мясцох Польшчы:

Там, дзе камуністам можна было выставіць свой сьпісак, галасаваньне дало перамогу камуністам над пэпэсамі, як, напрыклад, у Горадні, дзе камуністы атрымалі—2600, а пэпэсы—1900.

Усе гэтыя факты ясна даказваюць, што ўплывы камуністычнай партыі, ня гледзячы на рэпрэсіі, усьцяж растуць, а пэпэсаўскае згодніцтва падае, ня гледзячы на сваё прывілегіраванае палажэньне.

Усесаюзны зьезд работніц і сялянак

Усё для посьпеху сацыяліст. будаўніцтва

Рэзалюцыя па дакладу т. Калініна.

МАСКВА. На дакладзе Калініна аб міжнародным і ўнутраным становішчы Саюзу ССР зьезд работніц і сялянак ухваліў рэзалюцыю, у якой вітае палітыку савецкага ўраду, накіраваную на захаваньне спакою, але з гэтым лічыць патрэбным яшчэ больш умацоўваць абараназдольнасьць СССР.

Зьезд з вялікай радасьцю адзначае посьпехі СССР у галіне гаспадарчага будаўніцтва.

Зьезд вітае пастанову ўраду [illegible] індустрыялізацыі і будаўніцтву сацыялізму ў СССР з адначасным падрыхтоўкай і ўмацаваньнем абараназдольнасьці краю.

Перш за ўсё [illegible] зьезд [illegible] сацыялістычнага будаўніцтва [illegible] звярнуць увагу ўраду на слабыя адстаўшыя бакі гаспадарчага будаўніцтва.

Зьезд з задавальненьнем адзначае вялізарныя посьпехі ў галіне савецкага будаўніцтва і культурнага ўздыму шырокіх мас працоўных [illegible]. Зьезд заклікае ўсіх работніц і сялянак [illegible] у галіне [illegible] працы савецкага апарату.

Зьезд адзначае, што дасягнутыя посьпехі [illegible] будаўніцтва сацыялізму ў СССР [illegible] з большай меры па [illegible] працы ўсіх работніц і сялянак.

Работніца ў нас і буржуазных краёх.

ВЫСТУПЛЕНЬНЕ ПРАДСТАЎНІЦЫ НЯМЕЦКІХ РАБОТНІЦ ПА ДАКЛАДУ ЭНУКІДЗЕ.

МАСКВА. Рапішніе пасяджэньне зьезду работніц і сялянак 12-га кастрычніка адчынілася спрэчкамі па дакладу Энукідзе і сакратара Калініна. [illegible]

У спрэчках узяла ўдзел старшыня нямецкае дэлегацыі Мальграта Аннэр, [illegible] становішча работніц у Нямеччыне. [illegible] Работніцы ведаюць не абмежаваныя. [illegible] заключным словам Энукідзе.

Што даў жанчыне Кастрычнік.

ДАКЛАД т. АРЦЮХІНАЕ.

На вячэрнім пасяджэньні зьезду работніц і сялянак з дакладам аб тым, што даў жанчыне Кастрычнік, выступіла Арцюхіна. [illegible]

[illegible] прамоў жанчын; [illegible] у вытворчасьці і кааперацыйнай працы; [illegible]

Потым [illegible] пасяджэньне 13 кастрычніка.

МАСКВА, 13 X. Даклады Арцюхінай аб становішчы работніц і сялянак у СССР да 10 ых угодак Кастрычніка і Любімава аб працы саюз прадпрыемстваў [illegible].

[illegible]

На зьезьдзе 1052 дэлегаткі.

На справаздачы мандатнае камісіі жаночага зьезду на ім прысутнічае — 1052 дэлегаткі, з якіх 799 з рашаючым голасам. Сялянак ад сахі 403, батрачак 63, работніц ад варстату 226, работніц і сялянак на адказнай працы 25, жанчын-служачых 62 і хатніх гаспадынь — 20.

На пленуме УЦСПС.

ТЭМП ПАВЯЛІЧЭНЬНЯ ЗАРАБОТКУ НЯ ЗЬНІЗІЦЦА.

МАСКВА. На раніпнім пасяджэньні УЦСПС 12 кастрычніка адбываліся спрэчкі па дакладах т.т. Мікаяна і Кіслева. Пасьля закончаньня прамоў Мікаяна і Кіслева пленум УЦСПС ухваліў за аснову рэзалюцыю, у якой адзначаецца асноўныя задачы кампаніі па перазлючэньню [illegible] калдагавароў.

На вячэрнім пасяджэньні выступілі [illegible]

1926-27 г. вызначыўся у 11,6 проц. У надыходзячым гаспадарчым годзе тэмп росту заработку будзе ня ніжэйшым, чымся летась. УЦСПС [illegible] павялічыць [illegible] заработку нізка аплачваемых груп рабочых. [illegible]

Рэпрэсіі проці левых у Польшчы.

Левыя дэпутаты арыштоўваюцца.

ВАРШАВА, 12-10. У Гарадні арыштаваны [illegible] пасьля таго, як [illegible] Гарадзкага крайніцтва, выбраныя па сьпісу рабоча-сялянскага блёку.

Польская прэса аб прыезьдзе т. Багамолава.

ВАРШАВА, 12-10. У гутарках з супрацоўнікамі газэты «Эпока» пасьля прыезду ў Варшаву Багамолава [illegible] Польшчай [illegible] культурныя супрацоўніцтва [illegible]

Па Беларускай ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

Садоўніцтва пашыраецца.

Агульная плошча садоў у БССР дасягае 28 тысяч гект.; у тым ліку сады на землях сялян займаюць 60 проц. і на землях дзяржаўнай маемасьці — 40 проц.

Штогадняя агульная прадукцыя садавіны з усяго ліку складае у сярэднім каля 9 мільёнаў пуд. і рашта мяркоўваецца, прыкладна, так: 4 мільёны пуд. спажываюцца на месцах, 2,5 мільёны пуд. спажываецца на мясцовых рынках, 2,5 мільёны пуд. вывозіцца на межы БССР, галоўным чынам, у Ленінград, Маскву і інш. буйныя рынкі Савецкага Саюзу.

Найбольш садаводчымі акругамі зьяўляюцца: Бабруйская, Гомельская, Магілеўская, Менская і Віцебская. Штогод з Бабруйскай акругі вывозіцца ў сярэднім да 800 тысяч пуд. садавіны. Садоўніцтва ў гэтай акрузе сканцэнтравана, галоўным чынам, каля чыгунак. З 4-х чыгупачных станцый — Бярэзіна, Салтанаўка, Жлобін і Рагачоў — вывозіцца штогод да 600 тысяч пуд. яблык, што складае 75 проц. усяго вывазу з акругі. На другім месцы па вывазу садавіны стаяць акругі: Гомельская, Магілеўская і Менская.

Для забесьпячэньня попыту на прышчэпы на абшарах БССР заснавана [illegible]

сетка плодовых гадавальнікаў, з якіх распачынаецца продаж прышчэп пачынаючы з восені 1928 г.

У першы год можна выпусьціць каля 350 тысяч штук прышчэп, у 1929 годзе будзе выпушчана 600 тысяч, а пачынаючы з 1930 г. будзе штогод выпускацца ад 800 да 900 тысяч штук прышчэп. З гэтае колькасьці 130 тысяч штук прышчэп будзе ўжывацца на адпаўненьне старых садоў, а рашта пойдзе на закладку новых. Такім чынам плошча садоў у БССР будзе штогод пашырацца на 4500 — 5000 гект.

Наркамзем сёлета распачаў пабудоўку магутнага сушыльна-варачнага вінаробчага заводу у савецкай гаспадарцы Забалоцьце, Аршанскае акругі. Завод будзе перапрацоўваць у год 150 тысяч пуд. садавіны. Гэткія заводы намечана таксама пабудаваць у Гомельскай і ў Віцебскай акругах. На заводах гэтых будзе перапрацоўвацца, галоўным чынам, тая частка садавіны, якая ня вытрымлівае транзіту і ня можа захоўвацца доўгі час у сьвежым выглядзе.

Наркамзем робіць захады да ўпарадкаваньня сялянскіх садоў і да ўзьняцьця праз гэта іх даходнасьці.

Паступленьне с-гаспадар. чага падатку.

Віцебск, 13-10. Па апошніх данных на акругу паступіла 35.734 руб. сельска-гаспадарчага падатку, ці 10,75 проц. належнае заданьне. На 1 лістапада павінна быць паступіць 332.320 руб., што складае 30 проц. гадавога заданьня.

Кааперавальне беднаты.

Віцебск, 13-10. На 10-ай гадавіны на раёнах акругі будзе праведзена вялікая кампанія па кааперавальню жанчын батрачак і вясковай моладзі. Паявы ўзнос для гэтай катэгорыі насельніцтва зьмяншаецца да 1 руб.

Адчыненьне новых працкалектываў.

Віцебск, 13-10. Акруговы аддзел працы да дзён сьвята Кастрычніка прыстасоўвае адчыненьне 2 новых працкалектываў — шаўцоў і войлачнікаў. Пашыраюцца таксама і іншыя працкалектывы Віцебску, — у вогуле будзе дадзена праца 300 чал. беспрацоўных.

Надзвычайны посьпех сялянскай пазыкі.

Бабруйск, 13-10. Рэалізацыя 3-й сялянскай пазыкі ў акрузе праходзе з посьпехам. Дагэтуль рэалізавана на досыць значную суму ў 71400 руб., з якіх пізавой сеткай сельска-гаспадарчай кааперацыі рэалізавана аблігацый на 66.900 руб.

Электрыфікацыя вёскі.

ВІЦЕБСК, 13-10. У хуткім часе будзе пушчана новая гідраэлектрастанцыя ў вёсцы Курына, Віцебскага раёну. Гэтая электрастанцыя ДАСЬЦЬ АСЬВЯТЛЕНЬНЕ 84 СЯЛЯНСКІМ ГАСПАДАРКАМ.

Новы від экспорту.

Гомель, 13-10. Аддзяленьне Белдзяржгандлю прыступіла да загатоўкі цыбулі для экспорту. Мяркуецца загатавіць па акрузе да 20.000 пудоў.

Новая школа кройкі.

Нова-Беліца, 13-10. У бюджэце на 1927-28 год прадугледжана асыгнаваньне 3000 руб. на арганізацыю школы кройкі.

Вынікі 2-хтыднёвіка ашчаднасьці.

Віцебск, 13-10. У выніку 2-хтыднёвіка ашчаднасьці ўступіла 1067 новых укладчыкаў з агульнай сумай укладаў — 90.318 руб. З агульнага ліку ўкладчыкаў — 426 гарадзкіх, а рэшта па раёнах акругі.

Гарадзкі бюджэт.

Гомель, 13-10. Даходная частка гарадзкога бюджэту складаецца ў суме 1.837 тысяч рублёў, а расходная ў 2.037 тысяч руб. Назіраецца павялічэньне асыгнаваньняў на культурна-сацыяльныя патрэбы і камунальнае будаўніцтва. На дабрабыт гораду замест леташніх 30.000 руб., асыгноўваецца 90000 руб.: на электрыфікацыю 150.000 руб. і на рамонт і будаўніцтва — 130.000 руб.

Крэдыты і машыны ў вёску.

Асіпавічы. Крэдытнае таварыства за апошні год сваёй працы распаўсюдзіла сярод сялянства 204 розных сельска-гаспадарчых машыны на 7424 рублі. Зазначаецца вялікае павялічэньне попыту на с.-г. машыны супроць мінулага году.

Гэтым жа таварыствам за той жа час выдана сялянству 23946 рублёў доўгатэрміновага і 28895 кароткатэрміновага крэдыту.

Лічбы сацыялістычнага будаўніцтва.

Кантрольныя лічбы СССР на 1927-28 г. «Правда» у адным са сваіх перадавых назвала лічбамі сацыялістычнага будаўніцтва, і гэта зусім верна.

У 1927-28 г. мы ўступаем у палосу грунтоўнай перабудовы нашай гаспадаркі праз новае будаўніцтва і капітальны рамонт.

Гэта азначае пачатак канчатковай барацьбы са старым сьветам праз бязупыннае разьвіцьцё вытворчых сіл. Гэтай зброяй савецкая дзяржава можа карыстацца так, як ня можа ніводная буржуазная.

У сьвеце капіталізму ў сучасны момант вытворчыя сілы разьвіваюцца вельмі павольна, бо буржуазны рэжым — рэжым сьвяшчэннай прыватнай уласнасьці ахоўвае волю самавольства на шкоду рацыянальнаму разгортваньню гаспадаркі.

Да апошняга часу мы перамагалі прыватнікаў у прамысловасьці і гандлі яшчэ пры старой, дарэвалюцыйнай тэхніцы, білі іх, дзякуючы новым мэтадам працы і новым адносінам да яе: працуем не на капіталістаў, а на саміх сябе.

Урэшце, на ўсіх галоўных вучастках гаспадаркі сацыялістычны сэктар значна адсунуў капіталістычны і наогул прыватны.

Валавая прадукцыя прамысловасьці разьмяркоўвалася паміж прыватным і сацыялістычным сэктарам у наступнай прапорцыі: у 1923-24 г. прыватны — 24,9 проц., дзяржаўны і кааперацыйны — 75,1 проц., а ў 1926-27 г. прыватны — 18:1 проц., дзяржаўны і кааперацыйны — 81,9 проц.

У гандлі прыватнік з 40,8 проц. у 1923-24 годзе прымушан быў зьехаць да 21,5 проценту ў 1926-27 годзе. Як мы бачым, капіталізм хутка здаецца перад сацыялізмам.

У далейшым гэты працэс паглыбленьня і пашырэньня сацыялістычных тэндэнцый і мэтадаў працы павінен быць замацован.

Мы распачынаем новае будаўніцтва ў такім вялікім маштабе, што капіталісты нават ня могуць марыць угнацца за намі.

У канцы XIX веку і ў XX веку да пачатку вайны прамысловасьць капіталістычных краін штогод узрастала на 1-2 — 2 з паловай процанты, а зараз сусьветная прамысловасьць яшчэ толькі падыходзіць да даваенных граніц.

Мы-ж сваю індустрыю павялічылі ў 1926-27 годзе прыблізна на 19 пр. ды ў 1927-28 годзе павялічым процантаў на 13-14.

У значнай ступені гэта тлумачыцца пускам у ход нанова адбудаваных заводаў, а між тым у новае будаўніцтва ў мінулыя гады мы маглі ўкласьці зусім нязначныя сродкі. Толькі ў 1926-27 г. укладаньні дасягнулі буйных разьмераў, але яны былі накіраваны амаль выключна на рамонт і, да таго-ж, расходваліся ва ўмовах крайняй дарагоўлі будаўніцтва.

У 1927-28 годзе ўкладаньні ў новае будаўніцтва значна павялічаны, новаму будаўніцтву даецца большы процант сродкаў, чым у 1926-27 г., і само будаўніцтва павінна быць больш танным і даць большы эфэкт.

У 1927-28 годзе асноўныя фонды прамысловасьці ўзрастаюць на 11,9 процантаў, буйных электрастанцый — на 44 процанты, гандлёва-складзкай справы — на 17,4 проц., прычым прыватныя фонды павялічваюцца толькі на 4 процанты, тады як дзяржаўныя — на 7,1 процанту, а кааперацыйныя — на 22,3 проц.

Гэта значыць, што ўжо сёлета наша гаспадарка ў частцы сацыялістычнага сэктара будзе мець больш новых машын і рознага абсталяваньня: гэта значыць, што праз 2 з паловай гады будуць пушчаны ў ход новыя заводы і іншыя прадпрыемствы, пабудова якіх пачынаецца сёлета.

Канцэсыянэры ідуць ў СССР ня вельмі ахвотна, і канцэсіі ў жыцьці нашай краіны граюць мала значную ролю. Нашы тутэйшыя капіталісты ня могуць будавацца так шпарка, як дзяржава, бо яны ня маюць неабходных для гэтага сродкаў. Дробная буржуазея вёскі ня можа значна павялічыць процант свайго накапленьня.

Што-ж датычыцца гандлю, дык зусім ясна, што гандлем кіруе дзяржава. Калі дзяржаўная прамысловасьць разьвіваецца шпаркім тэмпам, у руках дзяржавы групуюцца шпарка ўзрастаючыя таварныя масы, якія яна і накіроўвае, галоўным чынам, па логве кааперацыйнага і дзяржаўнага гандлю.

Аднаўленчы працэс можна лічыць у асноўным закончаным. СССР уступіў у паласу пераважна рэканструкцыі, перабудовы.

Зараз мы пачнем біць прыватніка ня толькі колькасьцю, але і якасьцю. З кожным годам узрастае колькасьць новых прадпрыемстваў, удзельная вага якіх шпарка расьце.

Яны дадуць лепшы і больш танны тавар. Лепшага і больш таннага тавару павінны мы дамагацца і на старых фабрыках — пры дапамозе мас, якія працуюць над рацыяналізацыяй, патэнтаваньнем, палепшаньнем вытворчасьці.

Насяленьне Савецкай краіны на ўласным вопыце пераканалася, што Кастрычнік ня толькі вызваліў яго ад капіталістаў і абшарнікаў, але таксама аказаўся моцнай падставай для бязупыннага палепшаньня матар'яльнага становішча працоўных.

Ул. Сараб'янаў.

Пазыка індустрыялізацыі.

ПОСЬПЕХ «ПАЗЫКІ ІНДУСТРЫЯЛІЗАЦЫІ» — МАГУТНЫ ЎДАР ПА ВОРАГАХ СССР.

Культурнікі вёскі — праваднікі пазыкі.

Народны настаўнік, сельскі аграном, раёнfamі доктар, вэтэрынарны фэльчар і інш. культурныя працаўнікі вёскі, бязумоўна, зьяўляюцца вялікімі дапаможнікамі камуністычнае партыі і савецкае ўлады ў цяжкай справе наладжваньня сувязі між горадам і вёскай і правядзеньня на вёсцы асобных мерапрыемстваў, накіраваных да замацаваньня саюзу гарадзкога пралетарыяту з працоўным сялянствам.

Вось чаму можна разьлічваць на поўнае падтрыманьне культурных сіл на вёсцы ў правядзеньні важнейшых задач, якія стаяць перад партыяй і дзяржавай у галіне фінансавага будаўніцтва.

Сярод гэтых задач адно з важных месц займае задача ўмацаваньня і разьвіцьця ўнутранага дзяржаўнага крэдыту.

Чакаць унутры краіны прытоку ў скарб буйных прыватных капіталаў нам ня прыходзіцца, бо мы ня імкнёмся іх ствараць. Асноўнай базай для дзяржаўнага ўнутранага крэдыту зьяўляюцца дробныя і сярэднія зьберажэньні ці часова вольныя сродкі шырокіх мас працоўнага насяленьня, між іншым, сялянства.

Пазыка індустрыялізацыі, якая рэалізуецца зараз, зьяўляецца якраз каштоўнай паперай, прызначанай для распаўсюджаньня сярод працоўных пластоў насяленьня, у тым ліку і сярод сялянства.

Лёзунг індустрыялізацыі і само гэтае слова, можа быць, ня кожнаму вядома і зразумела, асабліва селяніну. Але пасьля таго, як яно будзе растлумачана, яно ня толькі будзе зразумелым, але блізкім і родным. Індустрыялізацыя — ёсьць узьняцьце і ўдасканаленьне прамысловасьці на больш высокай тэхнічна і навукова пабудаванай базе. Індустрыялізацыя — ёсьць пабудова шэрагу новых заводаў, фабрык, электрастанцый і інш. Індустрыялізацыя — ёсьць павялічэньне таварнай масы, а разам узятае — палепшаньне дабрабыту працоўных.

І вось у гэтай справе, у справе распаўсюджаньня пазыкі індустрыялізацыі на вёсцы, не малую ролю можа і павінна адыграць сельская інтэлігенцыя.

З чаго-ж складаюцца практычныя задачы гэтае справы?

Сялянства ня прызвычаілася зьмяшчаць свае зьберажэньні ў каштоўныя паперы. І вось трэба правесьці шырокую кампанію, інакш кажучы, трэба растлумачыць сялянству ўсю выгаду для яго ад зьмяшчэньня сваіх сродкаў у аблігацыі пазыкі індустрыялізацыі. Побач з гэтым, неабходна аказаць сялянству тэхнічную дапамогу, даючы яму спраўкі і парады аб тым, што трэба рабіць з аблігацыяй у тым ці іншым выпадку, як і дзе атрымаць процанты, выйгрышы, пазыку пад аблігацыі і г. д. Гэта мае вялікае значэньне, пакуль селянін не навучыцца рабіць звароты з каштоўнымі паперамі.

Прасунуць аблігацыі пазыкі на вёску можа дапамагчы той, хто бліжэй стаіць да сялянства, г. зн. у першую чаргу наша сельская інтэлігенцыя, і мы ўпэўнены, што яна адгукнецца на заклік дзяржавы і возьме на сябе распаўсюджаньне на вёсцы ідэй дзяржаўнага крэдыту і, між іншым, пазыкі індустрыялізацыі.

А. Львоў.

Як ідзе падпіска на пазыку.

У Менску.

Дзяржбанк да 12 кастрычніка прыняў агулам падпіску на пазыку індустрыялізацыі ў суме 29500 руб., з якіх з 1-га кастрычніка — на 7975 руб.

Камунальны банк да 12 кастрычніка рэалізаваў пазыкі на суму 2060 руб.

Т-ва Ўзаемнага Крэдыту толькі на паляпрэднняй і індывідуальнай падпісцы рэалізавала пазыкі на 52830 руб.

Прамбанк прыняў падпіску на 2495 руб.; апрача гэтага, паступіла яшчэ заявак ад калектываў на 1730 руб.

Галоўная каса ашчаднасьці на ўчарайшы дзень прыняла падпіску на пазыку ў суме 14030 руб., прычым з 1 кастрычніка прынята падпіскі ад калектываў на 7240 руб.

Рабочыя менскіх цагельняў здалі падпіску на 410 руб.; падпіска адбываецца далей.

Калектыў супрацоўнікаў Менскай акрстрахкасы падпісаўся на пазыку індустрыялізацыі на 770 руб.

Працаўнікі харчтрэсту калектыўна падпісаліся на пазыку на 1310 руб.

Супрацоўнікі Інбелкульту і Цэнтрархіву падпісаліся на 1500 руб.

Супрацоўнікі Дзяржбанку падпісаліся на 5500 руб.

Калектыў працаўнікаў Галоўнага Кіраўніцтва Сацстраху дадаткова здаў падпіску на 280 руб.

Супрацоўнікі Дзяржпляну ўнесьлі падпіску на 1500 руб.

Калектыў працаўнікоў Менскага акрфа, у ліку 128 чалавек, падпісаўся на пазыку індустрыялізацыі на 1415 руб.

Майстар Менскага шклянога заводу тав. РАМАШКА падпісаўся на 300 руб.

РАБОЧЫЯ МЕНСКАГА ШКЛЯНОГА ЗАВОДУ „ПРАЛЕТАРЫ“ (138 чал.) падпісаліся на 3700 руб.

Рабочыя службы цягі ст. Менск (200 чал.) падпісаліся на 1500 руб.

Дзяржаўная бібліятэка — 15 чал. на 130 руб.

Палата мерак і вагі — 15 чал. на 225 руб.

У правінцыі.

Бабруйшчына.

У горадзе шырока разгарнулася кампанія па рэалізацыі пазыкі індустрыялізацыі. Па ўстановах гарсавету падпіска дала 3000 руб.; працаўнікі аддзяленьня Лесбелу — на 250 руб.; рабочыя чыгунна-ліцейнага заводу — на 500 руб.; працаўнікі акрза — на 250 руб. і ваенкамату — на 260 руб.

Аддзяленьне Белсельбанк прыняло падпіску на пазыку на 4000 руб. і т-вы Ўзаемнага крэдыту — на 560 руб.

Нічога ня чуваць аб працаўнікох асьветы, аб рабочых фанэрнага заводу і „Чырвонага харчавіка“.

Віцебшчына.

Агульны сход рабочых мэблявай фабрыкі пастанавіў падпісацца на пазыку індустрыялізацыі на ўсе 100 проц.

Калектыўная падпіска на 20 установах за 10 дзён дала 20.000 руб.

Крэдытныя ўстановы Віцебску за 10 дзён рэалізавалі пазыкі індустрыялізацыі на 13.000 руб.

За першыя 2 дні калектыўная падпіска на пазыку індустрыялізацыі сярод рабочых скуранога заводу дала 1400 руб.

— З 360 чал. рабочых заводу „Пралетары“ падпісаліся толькі 120 чал. на суму 3000 рублёў.

— Супрацоўнікі Наркамфіну падпісаліся ў ліку 140 чал. на 5100 рублёў.

— Усе 34 супрацоўнікі Наркамгандлю падпісаліся на суму 670 рублёў.

Гомельшчына.

Некаторыя раёны з 15 кастрычніка пачынаюць праводзіць кампанію па рэалізацыі пазыкі індустрыялізацыі. Рэчыцкі РВК ужо падпісаўся на 500 руб., на фабрыцы „Везувий“ першы дзень падпіскі даў 1500 р. Дзяржбанк рэалізаваў пазыкі на 6000 руб., Т-вам Узаемнага крэдыту — на 5000 руб., Раббанк — на 12000 руб. і акрфа — на 3000 руб.

Ад лютага да Кастрычніка.

(Хроніка гістарычных падзей).

1—14 кастрычніка.

— Масква. Адчыніўся абласны зьезд рабочых па апрацоўцы шкла і фарфару. Зьезд, які прадстаўляў 40.000 арганізаваных рабочых, прыняў рэзалюцыю з патрабаваньнем **безадкладнай перадачы ўлады Саветам**.

— Растоў на-Д. Адбылася пад бальшавіцкімі лёзунгамі мірная дэманстрацыя салдат і рабочых, арганізаваная па пастанове агульнага сходу салдат гарнізону.

— Рэзалюцыі з патрабаваньнем пераходу ўлады да Саветаў вынесены: агульным сходам рабочых фабр. Катова ў Маскве, сходам у с. Пятчаніках, Падольскай губ., 691 пях. Стаходзкім палком. Шэраг бальшавіцкіх патрабаваньняў прыняты сходам Асееўскага вал. земства, Маск. губ., агульным сходам к-таў і прадстаўнікоў 61 Сібірскага стралковага палка (дзейная армія).

— У Севастопалі агульны сход матросаў, салдат і рабочых пастанавіў трэбаваць ад Вык. Кам-ту арышту членаў Севастопальскага ваенна-марскога суду, якія засудзілі на сьмерць многіх рэвалюцыянэраў.

— Саюз друкароў у Маскве асыгнаваў на падтрыманьне бастуючых скуранікаў 20.000 руб.

ППС на раздарожжы.

ППС (польская партыя сацыялістычная), падтрымоўваючы пераварот Пілсудзкага ў маі 1926 г., забыла аб яго «гробле», што ў працягу 9 год ісынавала польскай самастойнай дзяржаве. [illegible]

[illegible] «...*пане капітан, вы будзеце прэм'ер-міністрам, але пад двума умовамі. Першае — каб вашы загады не падрывалі якім-небудзь чынам сацыяльных адносін, і другое («тут я ўзьняў голас», — гаворыць Пілсудзкі), каб у працягу аднаго тыдню вы падрыхтавалі мне выбарчы закон. І ўсё гэта павінна быць зроблена так, як-бы вы будавалі акопы*».

Гэтым на ўсе 9 год вызначыліся ўзаемаадносіны паміж Пілсудзкім і пэпээсамі. ППС верай і праўдай служыла інтарэсам капіталу, атручвала сьвядомасьць рабочых і сялян Польшчы ўсякімі байкамі аб бацькаўшчыне, супрацоўніцтве клясаў, патрыётызму, каталіцызму і г. д. Польская буржуазея не чырванела перад нямецкай, бо яе сацыялісты — Марачэўскі, Дашынскі ня горш Носке, Шэйдэмана выратавалі Польшчу ад пралетарскай рэвалюцыі. Да верасьня 1927 г. ня было яшчэ ніводнага выпадку, каб пэпээсы ня [illegible]

[illegible] Пілсудзкага, больш сацыялісты не патрэбны. Гаварыць з рабочай клясай фашысты самі навучыліся: кулямёты, кулі, газы. Гэта значыць, навошта цацкацца з гэтымі сацыялістамі. Няхай ня псуюць панскае паветра.

Вось прычыны апошніх выступленьняў ППС. Яны проста заўважылі, што Пілсудзкі нават загадваць ім нічога ня хоча. З соймам і сэнатам ён ня лічыцца. Канстытуцыя для яго не абавязкова. Закон для яго ня пісаны. Робіць тое, што ён хоча. Ён зусім ня скрывае факту сваёй дыктатуры. І ў выніку гэтага рабочая кляса, левая частка ППС, дробна-буржуазныя колы хвалююць, вымагаюць ад ППС рашучых дзеяньняў. Левая націскае на правую і ЦК ППС прымушан абвясьціць, што ён пераходзіць у вострую апазіцыю да ўраду. Ну, а далей што? Па пэпээсаўскаму звычаю апазіцыя на[illegible]

[illegible]аджваецца толькі ў сойме, але дзе-ж [illegible] праводзіць, як Пілсудзкі не дае сойму сабрацца. Пілсудзкаму, які адкрыта рыхтуецца да фашысцкай дыктатуры, часу няма вазіцца з усякімі там соймамі. Масам адказаць усё-ж трэба. Што будзе? Тады пэпээсаўцы, набраўшыся сьмеласьці, абвяшчаюць дэклярацыю цэнтральнай камісіі прафсаюзаў, у якой прымушаны адзначыць, што палітыка «санацыйнага» (аздараўленчага) ураду прывяла да таго, што

> „пражытачны мінімум“ работнікаў пагоршыўся. Гэткае самае становішча служачых, якім „кінутая падачка ў форме аднаразовае дапамогі толькі паглыбіла расчараваньне праз пакрыўджаньне найгорш аплачваемых і найбяднейшых на карысьць вышэйшае бюракратыі... Дапамогі для беспрацоўных абмежаваны такой ступеньню, у якой не рашаўся ні адзін урад да апошняга часу
>
> Гэтыя факты зьяўляюцца яскравым доказам, што гаспадарчая палітыка сучаснага ўраду кіруецца эгаістычнымі клясавымі інтарэсамі прамыслоўцаў і абшарнікаў“.

На гэткую характарыстыку становішча краіны ППС адважыўся найсьці толькі тады, як урад сапраўды пачаў ліць ім памыі на галаву. Спрабуючы хоць раз лёгічна разважаць і давесьці сваю думку да акрэсьленага канца, дэклярацыя гаворыць, што ўсё гэта значыць імкненьне ўраду (чытай Пілсудзкага) **«зваліць існуючы дэмакратычна-парлямантарны (? Л. К.) устрой і замяніць яго ўстроем дыктатарска-фашысцкім»**. Ніякай канкрэтнай праграмы, ніякіх зазначэньняў, як зьмяніць існуючае становішча рэчаў у дэклярацыі ня знойдзеце. Дэклярацыя толькі напамінае ўраду, што пэпээсы ведаюць, куды вядзе палітыка ўраду, але ніякіх захадаў супроць гэтага яны ўжываць ня будуць.

Нібы заўважыўшы ўсё глупства і недарэчнасьць гэтае дэклярацыі, на дапамогу ляціць «Работнік» (Ц. О. ЦК ППС), які тлумачыць, што

> „урэшце цэнтральная камісія прафсаюзаў сьведчыць, што ў выпадку зьнішчэньня падстаў дэмакратыі — замест дыктатуры адзінкі мусіла-б выбраць дыктатуру з арганізаванае рабочае клясы“.

Але тлумачэньне, маючае намер напалохаць урад, не дасягае сваёй мэты. Для ўраду ППС ужо даўно страціў якую-небудзь сілу ўплыву тым больш, што «старая гвардыя» пэпээсаў яшчэ і зараз цалкам знаходзіцца ў руках Пілсудзкага. Штучна выклікаць Пілсудзкім крызіс ППС (уход з ППС некаторых лідэраў у зьвязку з выключэньнем з партыі міністра Марачэўскага) толькі ўзмацняе націск ураду на ППС, каб яны кінулі гэтую гульню ў палохаеньне.

Пераход ППС у апазіцыю ў адносінах да ўраду Пілсудзкага папераджала брашура старога седавалосага лідэра польскай сацыялістычнай партыі Дашынскага, якая была прысьвечана гадавіне майскага перавароту. Больш яскравага дакуманту скажэньня сацыялістычнай думкі, чым гэта брашура, ня можна прыдумаць. Стары Дашынскі, які ўсё жыцьцё стаяў выцягнуўшыся ў струнку перад аўстрыйскімі Габсбургамі, якіх ён бачыў у сваіх сацыялістычных марах на польскім троне, апынуўся зараз у тэй самай пазіцыі перад старым сваім прыяцелем, партыйным таварышом, а зараз усясільным дыктатарам Польшчы, маршалам Пілсудзкім. У поўнай мэлянхоліі лебядзінай песьні Дашынскага праглядае неперайманая роспач. Дашынскі разумее безнадзейнасьць дакораў і пераканаваньняў. Ён стаіць перад маршалам у пазіцыі сьціплага, ціхага прасіцеля і дакладвае аб тым, як гіне партыя польскіх сацыялістаў, зьвязаўшая свой лёс з пераможнай калясьніцай дыктатара.

Жах, які ахапіў пэпээсаўскіх лідэраў, нам досыць зразумелы. Набліжаецца момант выбараў у сойм. Пэпээсы таксама павінны зрабіць некаторыя ўступкі масам. Гэтым тлумачыцца тая «ультра-рэвалюцыйнасьць» да ўраду Пілсудзкага, якая імі выяўляецца ў апошнія часы, і тое, што штурхнула Дашынскага ў часопісі «Пабудка» назваць дзяржаўны лад Польшчы **«абсалютнай дыктатурай»**. Гэты вывад зроблены Дашынскім на падставе, трэба сказаць, цьвярозага аналізу існуючых рэчаў у Польшчы.

Пры поўным падтрыманьні пэпээсаў Польшча ідзе да фашызму, больш таго, да адкрытай манархіі.

«Няхай жыве манархія», — гэты лёзунг зараз гучыць ня толькі ў маёнтках фэадальных абшарнікаў, але і на старонках манархісцкае газэты віленскае «Слово». Тав. К. Вольскі ў «Правде» цытуе з кніжкі рэдактара газэты «Слово» Цат-Мацкевіча наступныя радкі:

> „У галіне ўнутранай палітыкі Польшча патрабуе моцную ўладу. Сапраўднай моцнай уладай толькі можа быць манархія. Пераварот, зроблены Пілсудзкім, — сур'ёзны крок па шляху да манархіі. Таму, няхай жыве наш дыктатар, адзіная ў Польшчы крыніца ўлады і сілы, Язэп Пілсудзкі!
>
> У галіне замежнай палітыкі праграма Мацкевіча выходзіць з таго, што з Нямеччынай неабходна ўстанавіць добрасуседзкія ўзаемаадносіны. У Эўропе існуе плян звароту Нямеччыне Данцыгскага калідору, замест аддачы Польшчы Мэмэля. Мацкевіч гэты плян не адмовіцца ўхваліць. Але тут Мацкевіч пры ўсёй сваёй спрытнасьці паставіць кропку над „і“ не адважыўся. А далей усё ўжо проста. Літву неабходна завяваць аружжам і далучыць яе да Польшчы. А з СССР сутычка нямінуча, і да вайны рыхтавацца трэба.
>
> У галіне нацыянальнай палітыкі: Польшча ня можа быць чыста нацыянальнай дзяржавай, бо яна тады таксама як іншыя дробныя дзяржавы асуджана да зьнішчэньня з палітычнай карты Эўропы. Застануцца толькі буйныя дзяржавы; таму Польшча павінна зрабіцца буйнай дзяржавай; адзінай правільнай праграмай адраджэньня і самастойнай Польшчы зьяўляецца імпэрыялізм. Беларускае пытаньне будзе вырашана ў Польшчы толькі тады, калі польска-савецкая граніца будзе перасунута праз Менск да Магілева. Вырашэньне Украінскага пытаньня магчыма толькі пасьля далучэньня да польскай дзяржавы Кіева, Харкава і, здаецца, яшчэ Адэсы. Тады Польшча зробіцца вялікай дзяржавай і будзе мець магчымасьць вырашыць нацыянальнае пытаньне для агульнай карысьці ўсіх нацый, аб'яднаных у польскай дзяржаве“.

Гэта зьяўляецца ідэалам ня толькі манархістаў, але галоўнай марай Пілсудзкага, якая пасьля канфэрэнцый з манархістычнымі зубрамі ў Нясьвіжы і Дзікаве паўстала ў парадку дню польскай дзяржаўнасьці.

У выніку вышла, што Пілсудзкі прышоўшы да ўлады пры дапамозе пэпээсаў зараз вострыць стрэлы супроць іх. Пэпээсаўскія лідэры па ўсіх сваіх сьветапоглядах рваць з пілсудчынай ня могуць, а ў гэты час масы патрабуюць, вымагаюць, націскаюць на свой ЦК і прафсаюзы больш актыўна рэагаваць на манархістычныя выступленьні ўраду і дыктатара.

Вось гэтая двоістасьць вельмі адбіваецца на ўсёй палітыцы ППС. Для масы выпушчаюцца гэткага роду дэклярацыі, а праз некалькі дзён «Роботнік» заспакойвае ўрад, што гэта толькі словы і што да справы яно ніколі ня дойдзе. Для масы гаворыцца аб дыктатуры рабочае клясы, а для ўраду, каб ен што небудзь дрэннага не падумаў аб **сваіх** сацыялістых, пэпээсаўскія прафсаюзныя бюракраты на запрашэньне ЦК саюзу працаўнікоў зямлі і лесу СССР прыслаць сваю дэлегацыю для ўдзелу ў сьвятах па адзначэньню 10-ае гадавіны Кастрычнікавае рэвалюцыі, адказваюць гэтак:

> „Паважаны таварышы! У адказ на ваша запрашэньне ад 19 г. м. паведамляем, што прыняць запрашэньне ня можам па прынцыповых прычынах.
>
> З сацыялістычным прывітаньнем (подпісы)“.

Цікава. «Прынцыповыя прычыны». Яно зразумела. Абшарніцкія зубры могуць пакрыўдзіцца на Пілсудзкага, што ён **сваім** сацыялістым гэткія рэчы дазваляе. Гэта яшчэ можа перашкодзіць шляху Пілсудзкага да манархіі.

Уся палітыка ППС зараз грунтуецца на абшарніцкім пункце гледжаньня. Але-ж манархістычнае абшарніцтва можа застацца ім нездаволеным, як пралетарыят выйдзе з-пад уплыву. Гэтым і тлумачыцца раздарожжа, на якое ППС патрапіла. Альбо да фашызму і манархізму, альбо да камунізму — вось шлях Польшчы, аб чым прымушаны зараз гаварыць і пэпээсаўцы і манархісты. Іншага выхаду няма.

Л. Каплан.

На варце краіны саветаў.

АДПУСКНІКІ, УЗБРОЕНЫЯ ВАЙСКОВЫМІ І КУЛЬТУРНЫМІ ВЕДАМІ, ДАПАМОГУЦЬ БУДАВАЦЬ НОВУЮ ВЁСКУ.

АКТЫЎНА ЎДЗЕЛЬНІЧАЦЬ У ПРАЦЫ ТДА-АВІЯХІМУ—АБАВЯЗАК КОЖНАГА ПРАЦОЎНАГА.

ЦВК БССР.

Тэлеграма.

[illegible]

ПРЭЗЫДЫУМ СХОДУ ПАЛКА.

9-ая гадавіна 5-га палка.

15-га кастрычніка 5-ы стралковы тэрытарыяльны полк сьвяткуе сваю слаўную 9-ю гадавіну. [illegible]

Я. Б.

Провады адпускнікоў.

[illegible]

М. А.

Першачарговая задача адпускніка.

[illegible]

[illegible]

К—а.

Практыку вайсковую трэба злучаць з тэорыяй.

(Дражджавы завод „Варшаўянка“, Менск).

[illegible]

Стары.

Навабранцы за працай.

[illegible]

Селькор.

Партыйцы дапамаглі.

(Клічаў, Бабруйшчына).

Ячэйка ДТА-Авіяхіму ў Клічаве існуе з 1925 г., але ніякай працы, калі казаць праўду, не вяла. У склад ячэйкі ўваходзілі выключна служачыя. Сяляне і ня ведалі нічога пра ячэйку, яе задачы і працу. Уся дзейнасьць ячэйкі абмяжоўвалася ўплатай сяброўскіх узносаў.

Цяпер умовы нашай працы перамяніліся. Сяброў налічваецца 85. Зацікаўленасьць да заняткаў павялічылася.

Што-ж было прычынай такой перамены ў працы нашай ячэйкі? Увага, якую пачала ўдзяляць партыйная арганізацыя Клічава.

Ёсьць у нас яшчэ некаторыя недахваты, як адсутнасьць належнай дысцыпліны, несвачасовая ўплата сяброўскіх узносаў і інш.

Вось гэтыя недахваты мы і павінны перамагчы.

С. К.

АНАТОЛЬ ВОЛЬНЫ.

Антон Савіцкі*).

(Аповесьць).

Паліцыя шукае вядомага рабаўніка Савіцкага. [illegible] ля забілі селяніна Загонава. Невядома дзе зьнікае абшарнік Ямбржыцкі. Сівагораў едзе ў горад за дапамогаю тайнай паліцыі. Разам з ім у купэ, як выявілася, едзе старшыня дзяржаўнай нарады Акімаў, які, даведаўшыся аб злачынствах Савіцкага, абяцае дапамогу з Пецярбургу. Тайная паліцыя дзейнічае ў сваю чаргу. Савіцкі са сваім найбліжшым сябрам Рыгорам ідуць „у рукі паліцыі“. „Баль“ у Сівагорава. Губарнатарская нарада. Савіцкі ў Сівагорава. Бойка з паліцыяй. Чалавек з Пецярбургу. Нарада тэрарыстаў. Савіцкі вучыць быць непакорнымі. Спатканьне Савіцкага і чалавека з Пецярбургу. Савіцкі зьбірае „дваранскае сабраньне“. Здарэньні з паштальёнамі. Савіцкі дзейнічае.

XXXII.

— Ну, пан Ямбржыцкі, я ўжо ад вашага імя загадаў падаць карэту,—папярэдзіў Савіцкі.—Вы зараз паедзеце разам з намі, але ў выпадку, калі вы зробіце хоць адзін непажаданы для нас крок, мы прымушаны будзем вас падстрэліць. Гутарка гутаркаю, а справы справамі. Разумееце, панове.

— І я гэта, калі трэба будзе, зраблю з радасьцю,—зьдзьвінуўшы брыва, дадаў Дзьмямідаў. І адчувалася ў суровасьці яго слоў уся тая праўда, якую Дзямідаў укладаў у гэтыя словы. І паны зразумелі...

— Я гатоў,—з дрэнна захаванай злосьцю адказаў пан Ямбржыцкі.

— А вам, пан Сівагораў, трэба якнайхутчэй апахмяліцца, бо ў мяне ёсьць пільная гутарка з вамі.

Сівагораў сядзеў на канапе. Толькі ўзьнятыя ім дагары рукі маўкліва сьведчылі аб яго лёяльнасьці да Савіцкага.

— Апусьціце рукі ды пойдзем,—запрапанаваў Савіцкі пану Сівагораву.

Праз некалькі хвілін цікавая працэсія праходзіла панскія пакоі.

Сьпераду ішоў Ямбржыцкі. Ён шоў схіліўшы галаву і не азіраўся, бо ведаў, што ў гэтым будынку ратунку чакаць яму няма ад каго.

Далей за Ямбржыцкім сьледам-жа з браўнінгам у руцэ, уважліва наглядаючы за кожным крокам Ямбржыцкага, ішоў той чалавек, адно імя якога наводзіла жах на гэтыя палацы.

За імі, хістаючыся і падтрымліваемы моцнымі рукамі Дзямідава, выступаў пагарэлец Сівагораў.

Першая заўважыла гэты малюнак панская пакаёўка і ад перапуду тут-жа ні то самлела, ні то ўпала на падлогу.

— Слабыя ў вас саюзьнікі,—усьміхаючыся заўважыў Савіцкі.—Але каб хоць хвіліну мы сумняваліся ў гэтым, то, бясспрэчна, прышлі-б сюды з большай сілай.

— З сястрой дазволіце мне пагаварыць?—не зважаючы на словы Савіцкага, запытаўся Ямбржыцкі.

— Так, калі яна ў маёнтку,—адказаў Савіцкі, і сталёвы водблеск яго вачэй зрабіўся больш мягкім.

Ямбржыцкі, не аглядаючыся, накіраваўся да пакояў Зіны. За Ямбржыцкім сьледам пайшоў і Антон Савіцкі. Туды-ж накіраваўся было і Сівагораў, але Дзямідаў яго супыніў.

— Мы з вамі пачакаем тут,—папярэдзіў Дзямідаў Сівагорава.

Між тым, пан Вацлаў Ямбржыцкі шляхэтна спакойна, як заўжды, пастукаў у дзьверы Зіны.

— Уваходзьце!—раздаўся з пакою дзявочы голас.

Савіцкі, ні на крок не пакідаючы Ямбржыцкага, увайшоў у пакой дзяўчыны.

Убачыўшы Савіцкага, Зіна, ня гледзячы на прысутнасьць брата, радасна працягнула яму рукі.

— Вы тут? І разам з Вацлавам?—зьдзівілася яна. Але заўважыўшы ў руках Савіцкага браўнінг, Зіна спахмурнела, апусьціла рукі і ціха запыталася:

— Нашто гэта? Навошта вам зброя вось тут у нашай хаце?

— Гэта зброя не мая, а вашага брата, — спакойна адказаў Савіцкі.—Сваю зброю я пераважна нашу ў кішэні, асабліва, калі бываю ў аднося ціхіх сем'ях. А гэты браўнінг, кулі якога рыхтаваліся для мяне, я пакуль што патрымаю ў руцэ, як успамін аб вашым браце і буду трымаць яго да тых лепшых часоў, пакуль пан Вацлаў Ямбржыцкі ня будзе пад наглядам маіх людзей.

— Зіна, адкінь свае інстытуцкія дурасьці!.. Жыцьцё усёроўна адвучыць цябе ад іх.—І, махнуўшы рукою, Ямбржыцкі дадаў:

— Ну... бывай, Зіна! Я зайшоў з табой разьвітацца, бо калі спатыкаеш Савіцкага ў сваёй хаце, гэта ўжо ня вельмі добра, а калі едзеш у госьці да пана Савіцкага, гэта і таго горай,—з іроніяй дадаў Ямбржыцкі.

— Божа мой, божа мой!—крыкнула Зіна,—і чаму вы гэткія розныя і гэткія варожыя? Я-ж вось вас абодвых аднолькава люблю!—са ўсёй шчырасьцю заплакала Зіна.

— Дык за тое мы любім адзін аднаго! — рэзка адказаў сястры пан Ямбржыцкі.

— Менавіта так яно і ёсьць, як пан кажа,—згадзіўся на гэты раз з панам Антон Савіцкі.

Зіна плакала... У сэрцы было столькі болю, і разам з тым апошняй падзеяй паўставалі думкі.

— Няўжо-ж яны і цяпер не пашкадуюць мяне, ня згодзяцца са мною, нават і тады, калі пабачаць мае сьлёзы?..

— Яны пашкадуюць мяне і пагодзяцца,—скрозь сьлёзы рашыла Зіна.

— Ну, пан, нас чакаюць!—ціха, але настойліва заўважыў Савіцкі.

Між тым, старая пакаёўка, як толькі ачнулася, неяк дагадалася бокам-скокам выбегчы з пакояў і дабегчы да эканома з жудаснай весткай.

— Савіцкі ў панскіх палацах...

— Ды кажы толкам дурная баба!—крычаў перапалоханы эканом.—Што здарылася, кажы!

— Ды кажу-ж, табе рабаўнікі ў палацах! Больш тузіну на свае вочы бачыла, а колькі-ж іх там яшчэ, апрача таго, што я бачыла! А, божухна-ж мой!—І перапалоханая пакаёўка зноў ад перапуду, але цяпер ужо ад сваіх уласных слоў, ці самлела, ці села на падлогу.

— Трэба клікаць на дапамогу!—правідлова вырашыў эканом і кінуўся ўцякаць ад панскіх палацаў, нібы ўвесь тузін рабаўнікоў імчаўся менавіта за ім.

XXXIII.

— Ну, зараз, панове, прыдзецца крыху прайсьціся, бо да самага лягеру ў карэце не праедзеш!—далікатна папярэдзіў сваіх суседзяў на карэце Савіцкі і загадаў фурману спыніцца.

Праз некалькі хвілін па лесе ішлі паны Ямбржыцкі і Сівагораў пад пільным наглядам Савіцкага і Дзямідава, якія ў лесе адчувалі сябе бадай што лепей, як у хаце.

Ішлі моўчкі... Толькі Савіцкі час ад часу зьмяняў напрамак ды прымушаў паноў хутчэй рухацца. Пан Сівагораў час ад часу стагнаў, бо ён ужо амаль што і працьвярозіўся, і зараз яго адчуваньні былі-б і ў маёнтку на канапе ня вельмі ружовымі, а тут, у лесе, на шляху да Савіцкага ён адчуваў сябе зусім дрэнна.

— Я стаміўся, не магу больш рухацца, — паскардзіўся Ямбржыцкаму Сівагораў:—каб хоць адпачыць перад сьмерцю,—са смуткам дадаў ён свайму сябру.—Альбо, каб хутчэй да месца прысьці.

— Чаго ты, пан Стась, сьпяшаешся на шыбельніцу?—скрывіўшыся, запытаўся пан у пана.

— Што вы кажаце?—запытаў зьбялелы Сівагораў.

— А то вы можа думаеце, што нас вядуць паглядзець аматарскі спэктакль? Калі вы так думаеце, пан Стась, дык вы мыляецеся. У лепшым выпадку нас расстраляюць. Дый калі казаць шчыра, хіба мы з вамі гэтага не заслужылі?—з нейкім усё ўзрастаючым жаданьнем намучыць гэтага палахлівага чалавека сказаў Ямбржыцкі.—Сапраўды, пан Стась, мы з пункту погляду гэтых людзей варты страчанай на нас вяроўкі.

(Далей будзе).

*) Гл. „С.Б.“ № 201—233.

Партыйнае жыцьцё.

Рыхтуемся да партзьезду.

(№ полк).

Праз паўтара месяцы адчыняецца XV партзьезд. Цяпер, калі мы маем такое становішча ў партыі, што чакаем на зьезьдзе далейшай барацьбы апазіцыі супроць большасьці партыі, падрыхтоўка кожнага сябра партыі да зьезду вельмі важна.

Вельмі важна, каб кожны партыец, стала падрыхтаваўшыся, разабраўся ў тых групоўках, якія маюцца ў партыі, каб кожны з усёй адказнасьцю прышоў на сход і ведаў, што яму трэба рабіць.

Апазіцыя чакае партзьезду, да яго рыхтуецца. Аб гэтым сьведчыць тое, што ніводзін пункт, на якім яна вядзе барацьбу з партыяй, ня зьнят.

Пагэтаму нам больш трэба рыхтавацца.

У нашым палку для гэтай мэты падрыхтоўчая праца, да атрыманьня тэзісаў ЦК і іншых матар'ялаў, будзе праводзіцца ў напрамку паўтарэньня пастаноў XIV партзьезду, XV парткапфэрэнцыі і пленумаў ЦК.

Для паўтарэньня ўсе партыйцы размяркоўваюцца на чатыры групы. Прапрацаваны будуць пытаньні міжнароднага становішча, гаспадарчага будаўніцтва, кітайская рэвалюцыя і ўнутрыпартыйнае становішча.

Ужо вызначаны кіраўнікі, якія будуць кіраваць гэтай работай, а з другога тыдня распачнуць працу групы.

Пасьля паўтарэньня гэтых матар'ялаў партарганізацыя палка пяройдзе да прапрацоўкі матар'ялаў, якія будуць зьмешчаны ў парторганах «Праўда» і «Большэвік».

С. К.

Праца сярод жанчын пашыраецца.

(Акцябрскі раён, Менск).

Праца сярод жанчын у Акцябрскім раёне праводзіцца ў двух пунктах: дэлегацкі пункт раённы і пры шкляным заводзе.

Пасьля зімовай праграмнай працы прышлося пераходзіць к летнім умовам. Летні час апраўдаў сябе поўнасьцю ў сэнсе прыстасаваньня да працы, якая, галоўным чынам, заключалася: у праведзеньні экскурсій і агульных сходаў дэлегатак і наогул жанчын. На сходах, галоўным чынам, ставіліся пытаньні міжнароднага становішча, ваенізацыі краіны, кааперацыі, асьветных устаноў.

На днях быў урачысты выпуск старых дэлегатак, на якім былі пасланы прывітаньні ЦК КПБ і Чырвонай арміі. Усяго выпушчана 117 дэлегатак, з якіх 213 шклянога заводу. Вынікі гэтае працы добрыя. Таксама праведзены перавыбары дэлегатак, абрана 155 новых.

На выбарчых сходах ставіліся пытаньні: аб значэньні перавыбараў дэлегатак і справаздачы дэлегатак.

Сходы паказалі вялікую актыўнасьці і здаровую крытыку, з дзелавымі прапановамі.

Зачаткі з новым складам дэлегатак пачнуцца каля 20 кастрычніка.

Акрамя гэтага, праводзіцца падрыхтоўчая праца к пастаноўцы на зімні час масавай працы наогул сярод жанчын раёну. Ужо арганізавана 9 гурткоў санітарна-ваенных і 2 гурткі ў стадыі арганізацыі. Таксама маецца на ўвазе арганізацыя палітычных і каапэрацыйных гурткоў дзеля жанчын.

Посьпех палітасьветнай працы будзе залежыць ад сталага і добрага кіраўніцтва, на якое трэба зьвярнуць самую сур'ёзную ўвагу.

Я. Зб.

Трэба падцягнуцца.

(Вузьдзенскі р., Меншчына).

У Ануфраўскую ячэйку ўваходзіць 7 членаў партыі і 8 кандыдатаў.

Палітычны ўзровень разьвіцьця большасьці сяброў ячэйкі досыць слабы і, ня гледзячы на гэта, самаадукацыя ў ячэйцы стаіць кепска. Газэты —і то чытаюцца самым неакуратным чынам. Партасьвета ў летні пэрыяд зусім замерла, гурткі-ж наогул праз увесь час працавалі слаба.

Адсутнасьць добра кваліфікаваных сяброў адбіваецца на ўсёй працы.

Вакол ячэйкі групуецца актыў з непартыйнага жыхарства ў 26 чал., але працы з ім, роўна, як і з беднатой, амаль ніякай не вядзецца.

Актыў у практычную працу ня ўцягваецца.

На ваенізацыю таксама мала звярочваецца ўвагі, а пра селькораў ячэйка зусім забылася. Ня лепш стаіць масавая праца і сярод жанчын.

Усе гэтыя адмоўныя бакі ў ячэйцы не перашкаджаюць дысцыпліну трымаць на належнай вышыні. Грамадзкія арганізацыі знаходзяцца пад непасрэдным кіраўніцтвам самой ячэйкі.

К дадатным момантам трэба аднесьці тое, што ячэйка свае сходы выносіць на вёскі, дзе ставіць пытаньні, якія цікавяць мясцовае сялянства і толькі гэтым можна аб'ясьніць той аўтарытэт, якім, ня глядзячы на шэраг хіб у працы, карыстаецца ячэйка ў ваччу жыхарства.

Н.

Партвучоба ў надыходзячую зіму.

(Пухавіцкі раён, Меншчына).

У надыходзячую зіму амаль усе партыйцы раёну будуць ахоплены партвучобай. Па пляну райкому КПБ у гэтым годзе ў раёне будуць працаваць школа-перасоўка, якая абхопіць 40 чал., дзьве школы стацыянаркі—у м. Шацку і на ф-цы Леніна. Першая павінна ахапіць 25 чалавек, з якіх 12 членаў партыі, 7 камсамольцаў. Стацыянарка на ф-цы Леніна ахопіць 30 чал., з якіх 15 членаў і кандыдатаў партыі, 8 камсамольцаў і рэшта—непартыйныя. Усе школы пачынаюць працаваць каля 15 кастрычніка.

Апроч школ, будзе працаваць некалькі гурткоў. Для раённага актыву ўтвараецца гурток па палітэканоміі на 10 чал., які пачынае працу з 1 лістапада.

Пры ячэйках Мар'іна-Горскай, с.-г. тэхнікуму, ф-кі Леніна, камуны «Зьвязда» і Навасёлкаўскай будуць працаваць гурткі па ленінізму. У Вяленскай і Блускай ячэйках — гурткі па гісторыі партыі. У ячэйках —Цытвянскай, Пухавіцкай, с.-г. тэхнікуму і чыгуначнай адчыняюцца палітычныя гурткі.

Працай у гуртках будзе ахоплена каля 60 чал., а ўсяго, уключаючы і школы—звыш 130 чал.

Рэшта, самая нязначная частка, будзе займацца самаадукацыяй. Для кіраўніцтва самаадукацыйнай падрыхтоўкай пры райкоме ўтворана кансультацыйнае бюро з трох чалавек.

Г.

Партхроніка.

У гарадзкім райкоме КПБ.

У райком паступілі ад ячэек: 1 Дзярждрукарні, Страйкома, 25 РККА і друкарні „Зьвязда“ пастановы адносна апошніх выступленьняў апазіцыі і выключэньня з складу Камінтэрну т. Троцкага і Вуйёвіча. У гэтых пастановах ячэйкі поўнасьцю далучаюцца да пастаноў ЦК УсеКП і Камінтэрну.

Падрыхтоўка да райпарткапфэрэнцыі.

Вядзецца падрыхтоўчая праца да раённай канфэрэнцыі, якая павінна адбыцца 29 кастрычніка з модусам: ад 5 членаў 1 дэлегат з рашучым голасам і ад 3—1 з дарадчым. Да канфэрэнцыі будуць склікаваны куставыя партсходы з справаздачамі райкому.

Перавыбары партзасядацеляў.

Зараз ЦКК праводзіць падрыхтоўчую працу да перавыбараў партзасядацеляў ЦКК у 17 ячэйках гораду. Перавыбары распачнуцца з 18 і скончацца 25 кастрычніка.

На перавыбарных сходах будуць даклады членаў ЦКК і справаздачы старых партзасядацеляў.

Вёска сёньня.

Сталі на цьвёрдыя ногі.

Саўгас Шыпяны знаходзіцца на б. землях былога абшарніка Ванькові ча, займаючы плошчу звыш 1000 дзесяцін. Мяжуецца з 9-ю досыць вялікімі вёскамі Верхменскага с-савету і цэлым шэрагам вёсак Жодзінскага сельсавету. Насельніцтва акаляючае малазямельнае, беднае і з часоў Кастрычнікавай рэвалюцыі прагна чакала і спадзявалася на разьмеркаваньне або абрэзку саўгасу. Сяляне першыя гады рэвалюцыі аж да 1923 г., а часткаю і да 1925 г. апрацоўвалі ўсю плошчу ворнай і сенажатнай зямлі, бо рабочыя і служачыя саўгасу зусім ня цікавіліся падвышэньнем вытворчасьці працы і звыклі, каб сяляне на іх працавалі. Сеючы на «чужой» зямлі, сяляне драпежна вынішчалі глебу, ня ўносілі ўгнаеньня. Сачыць за правільным гаспадараньнем ня было каму, бо кіраўнікі зьмяняліся кожны год па 2-3 разы. Такім парадкам, усё здабытае сялянствам, паглыналася саўгасам, будоўля гніла, інвэнтар псаваўся, саўгас каціўся ў прорву.

Але 1925 г., калі саўгасы трэстуюцца, атрымлівае крэдыт і наш саўгас. Ён пачаў патроху ажываць, абзаводзіцца рабочай жывёлай, скарачае аддачу зямлі і сенажаці на долю сялянству.

За тры гады саўгасу не пазнаць. Набылі трактар, якім зьнішчылі ўсе сялянскія загоны, выраўняўшы поле, выдраўшы пырнік і асот. Заведзен шматпольны севазварот, вялікая ўвага зьвернута на кармавыя травы і карэньплоды. Шырока ўжываецца зялёнае ўгнаеньне (лубін). Увесну гэтага году ўжывалі штучнае ўгнаеньне пад ярыну. Насеньне для пасеву сартуецца і ўжываюцца заводзкія гатункі ярыны (авёс «залаты дождж») і жыта (прабштэйскае). Цягавай сілай саўгас цалкам забясьпечан, маючы магутную дапамогу трактара. Усю зямлю ўрабляюць самі. Інвэнтар прыведзен у належны парадак. Даюцца прылады дармова беднякам (як спружыноўскі, плугі, сеялкі) для карыстаньня ў сваёй гаспадарцы. Абменьваецца заводнае насеньне сялянству.

У саўгасе маецца пільня, якая цяпер добра наладжана, пілуе па сходнай цане дошкі сялянству і дае значны прыбытак.

Калі саўгас у 1925 годзе жыў за кошт крэдыту амаль палову году, дык у 1926 годзе саўгас меў 4.000 руб. прыбытку, на 1927 г. прадбачыцца мець 1.500 р. прыбытку. Рабочыя атрымліваюць пэнсію своечасова, усе даўгі выплачаны.

З недахватаў трэба адзначыць адсутнасьць аграномічнай працы сярод насельніцтва, меднае суцяжніцтва кіраўніка з сялянствам за «патравы», нават на «пасьвішчы» саўгасу. Трэба-б было больш уважлівей адносіцца да беднаты, а яе ў прылежных вёсках хоць адбаўляй.

Селькор.

Смалявіцкі р., Меншчына.

Запатрабаваньне на сялянскую пазыку расьце.

Смалявіцкае сельска-гаспадарчае таварыства атрымала для рэалізацыі аблігацый 3-й сялянскай пазыкі на 2000 руб. Своечасова праведзеныя на вёсках сходы сялян, на якіх растлумачвалася значэньне пазыкі, зрабіла тое, што яшчэ задоўга да 1 кастрычніка ўсе аблігацыі былі рэалізаваны амаль што цалкам. Цікава адзначыць, што 40 проц. аблігацый набылі сяляне, 30 проц.—саўхозы і калхозы, а рэшту рэалізавалі сярод мястэчковага насельніцтва. За апошнія дні з боку сялян і наогул насельніцтва павялічваюцца заяўкі на пазыку.

Селькор.

Смалявіцкі р., Меншчына.

Краязнаўчую працу трэба ажывіць.

Краязнаўчая праца ў нас распачалася з 1924 г. У склад краязнаўчых аб'яднаньняў уваходзілі пераважна настаўнікі, што было вельмі важна ў сувязі з увядзеньнем новых праграм, патрабаваўшых вывучэньня сваёй мясцовасьці. Праца праводзілася ў сэкцыях, існавалі школьныя гурткі. У час летніх курсаў з настаўнікамі праведзен цэлы шэраг экскурсій у мясцовую прамысловасьць і прыроду.

За апошні год, па цэламу шэрагу прычын, праца зусім спынілася, краязнаўчыя арганізацыі распаліся.

Між тым патрэбнасьць у наладжаньні працы маецца вялікая. Барысаў—прамысловы горад з гістарычным мінулым—вывучан вельмі слаба, недасьледаван і Барысаўскі раён. Працы шмат. З прычыны адсутнасьці матар'ялаў па гісторыі, эканоміцы, культуры і быту насельніцтва адчуваецца труднасьць у школьнай працы.

Вялікія надзеі настаўніцтва ўскладала на школьна-краязнаўчую сэкцыю, але пакуль што дапамогі ад яе ня было ніякай. Наладжаньне працы гэтае сэкцыі, а таксама і сэкцыі сацыяльна-эканамічнай асабліва пажадана. На вялікі жаль і Менскае акруговае т-ва ніякай сувязі з мясцовым таварыствам чамусьці ня мае і пастаноўкай працы зусім не пацікавілася, а між тым Барысаў—буйны цэнтр, блізка ад Менску. Устанавіць належную сувязь зусім ня шкодзіла-б.

С.

Барысаўскі раён.

Па шляху калектывізацыі.

На тэрыторыі раёну налічваецца 14 каапэрацыйных аб'яднаньняў, з якіх афармлена: 6 мэліярацыйных т-ваў, 2 машынных, 1 па распрацоўцы торпу, 1 малочная і 1 садовая арцелі.

Усім гэтымі аб'яднаньнямі ахоплена 10 насенных пунктаў. Большасьць гэтых т-ваў толькі пачынаюць працу, апроч Харомніцкага і Целякоўскага мэліярацыйных т-ваў, дзе праца больш менш наладжана.

У Сямёнавіцкім сельсавеце арганізавана садовая арцель. Тарпяное т-ва чуць мадзее, апошняму трэба павесьці шырокую кампанію на вярбоўцы членаў.

Лепш усяго працуе малочная арцель, якая ахапляе больш 100 гаспадарак. Арцель карыстаецца шырокаю папулярнасьцю сярод мясцовага жыхарства.

Усімі гэтымі с.-г. каапэрацыйнымі аб'яднаньнямі ахоплена 111 бядняцкіх гаспадарак, 400 серадняцкіх і 32 заможных.

Каб даць больш кіраўніцтва з боку РВК, трэба практыкаваць нарады кіраўнікоў гэтых т-ваў, стварыць большую папулярнасьць і тады ўсё насельніцтва раёну пацягнецца ў гэтыя першыя каапэрацыйныя ячэйкі. В.

Узьдзенскі р., Меншчына.

Праца с.-г. гуртка.

Пры Р. Пісімкаўскай хаце-чытальні арганізован увосень 1926 г. с.-г. гурток. Гурток зараз налічвае 18 сяброў перадавых сялян. Узносы былі сяброўскія па 3 р. і ўступныя па 25 кап. На сяброўскія грошы і на атрыманыя крэдыты вясной 1927 г. купілі гатунковага кныра за 39 р. і бычка за 45 р., а таксама ўзялі ў крэдыт 10 пудоў лубіну, які пасеялі на ўласным фондзе гуртку і ўвесь ураджай прызначан на насеньне.

Усяго кнырам пакрыта больш як 30 матак толькі за лета. Бычок шырока ня быў скарыстаны з прычыны малалетнасьці.

Летам гуртку РВК прызначыў дзесяціну сенажаці, якая прадана за 45 рублёў члену гуртка. Цяпер усе даўгі пакрыты і гурток мае 8 р. чыстага фонду.

Абрана другое праўленьне гуртка, у склад якога ўвайшоў і настаўнік. Другому праўленьню сход даў наказ, каб да будучай вясны ў П.-Зыбкаўскай аграномічнай станцыі закупілі гатунковага насеньня. Пастанавілі к вясьне купіць гатунковага быка. К сьвяту ўраджая па ініцыятыве гуртка ў вёсцы будзе арганізавана мясцовая с.-г. выстаўка і сябры гуртка будуць прымаць удзел на раённай выстаўцы. Гурток карыстаецца аўтарытэтам сярод сялянства і можна чакаць у будучыні ад гуртка шмат карысьці. Селянін.

Чачэрскі р., Гомельшчына.

Канфэрэнцыя асьветнікаў Меншчыны.

Канфэрэнцыя за два дні свае працы (10-11 кастрычніка) разгледзіла шмат цікавых пытаньняў з жыцьця асьветнікаў.

Галоўнымі з іх былі—прафэсыйнае жыцьцё, матар'яльнае становішча асьветнікаў, умовы працы ў школах і г. д.

У сваёй справаздачы старшыня ЦП саюзу адзначыў, што прафэсыйныя арганізацыі мелі верны напрамак у працы і ніякіх палітычных, ці арганізацыйных памылак ня было.

На 24.000 асьветнікаў у Беларусі за гэты год прырост сяброў саюзу вызначыўся ў 1000 чалавек.

Асабліва добра праца вялася ў нашых навуковых установах. Студэнты актыўна вялі вялікую працу ня толькі паміж сябрамі саюзу, але і паміж студэнцтва, якое да гэтага часу у саюз ня ўцягнута.

Але побач з дасягненьнямі ёсьць і недахопы.

Заўважана, што прафэсыйная дысцыпліна паміж паасобнымі таварышамі была далёка не на сваім месцы.

Былі выпадкі, калі некаторыя сябры саюзу доўгі час не наведвалі агульных сходаў сяброў саюзу, а калі і наведвалі, то праз вялікія прамежкі часу і пагэтаму адрываліся ад прафэсыйнага жыцьця і інш.

Разглядаючы пытаньне матар'яльнай забясьпечанасьці асьветнікаў, старшыня ЦП саюзу сказаў, што ў гэтым навучальным годзе павялічаньне заробку асьветніка будзе нязначнае, усяго на некалькі рублёў.

Кажучы аб умовае працы асьветнікаў, канфэрэнцыяй адзначаны цэлы шэраг недахопаў—позны пачатак навучальнага году, несваячасовае забясьпечаньне падручнікамі і інш.

Але, ня гледзячы на шэраг розных цяжкасьцяй, мы маем і вялікія дасягненьні. Мы маем відавочны рост школьнай сеткі. Калі ў 1925-26 годзе у нас было ў раёнах 464 чатырохгодкі і 16 сямігодак, то ў 1927-28 годзе, разам з далучанымі раёнамі да Менскай акругі, налічваецца 897 чатырохгодак і 40 сямігодак.

Агульная сума на культасьветныя ўстановы ў гэтым 1927-28 г. складае 3.204.266 рублёў.

Акрамя гэтых дасягненьняў трэба адзначыць абавязковае навучаньня для дзяцей 8-мігадовага ўзросту.

За два апошнія гады разгорнута праца на будаваньню новых школ. К гэтаму часу мы маем ужо адбудованых 22 пляцавыя—двухкамплектныя школы і 86 пяцілянавых, пабудованых самімі сялянамі, пры дапамозе выканкомаў і аддзелаў нар. асьветы.

Павялічана асыгнаваньне і на падручнікі, так: у 1926-27 годзе на гэту патрэбу было адпушчана 29.100 руб., а ў 1927-28 годзе адпушчана 58 тысяч руб.

Школы будуць забясьпечаны падручнікамі і падсобнікамі на 75-80 процантаў іх патрэбы.

На каштарысу на 1927-28 год асыгнавана па 500 руб. на інтэрнаты пры раённых сямігодках.

Папаўненьне ліку настаўнікаў ішло за кошт: пэдфаку БДУ—34 чал., пэдтэхнікумаў—42 чалав., 4-хмесячных настаўніцкіх курсаў—32 чал. і вышэйшых курсаў беларусазнаўства 10 чалавек.

Калі раней на скончыўшых пэдфак ці тэхнікум старае настаўніцтва глядзела як на «новых» недавучак, то за апошнія гады гэты погляд зьмяніўся ў другі бок.

Пэдфак і тэхнікумы заваявалі сабе аўтарытэт сярод настаўніцтва і насельніцтва. Зьяўляючыся ў школы, яны ўносяць у яе жыцьцё новы струмень.

У рэзалюцыях па дакладах і справаздачы ЦП саюзу канфэрэнцыяй адзначана: дабіцца палепшаньня матар'яльнага становішча асьветнікаў і на вуч. установ, больш увагі прафэсыйнаму жыцьцю, мэтадычнай самаадукацыі настаўнікаў, палітычнаму выхаваньню ў школах.

С. Васілёнак.

Пляан агітацыйнай працы ў сувязі з 10-хгодзьдзем Кастрычнікавай рэвалюцыі*).

г) перамога і посьпехі ў нашай краіне зьвуляю на перамогай усяго ўсясьветнага пралетарыяту.

д) пралетарыят нашай краіны не адзін раз паказаў сваю салідарнасьць з пралетарыятам і ўсімі прыгнечанымі і эксплёатуемымі сьвету,

е) Камінтэрн стаў кіруючым штабам усясьветнае пралетарскае рэвалюцыі,

ж) у кітайскай рэвалюцыі падтрыманьне краіны саветаў мела і будзе мець вялізнае рэвалюцыйнае значэньне. Падтрыманьне кітайскае рэвалюцыі—задача савецкага ўсяго ўсясьветнага пралетарыяту.

Матар'ял:

Ленін. «Задача пролетариата в нашей революции» т. XIУ, ч. 1, стр.37.

Ленін. «Декларация прав трудящегося и эксплоатируемого народа», том XУ, стр. 54.

Ленін. «Об Октябрьской революции» (ленінская бібліятэка).

Сталін. «На путях к Октябрю».

Лазоўскі. «Почему делегации иностранных рабочих едут в СССР».

На тэму «Ленін і Кастрычнікавая рэвалюцыя» неабходна арганізаваць кансультацыю.

3. Працягваць растлумачэньне неабходнасьці абароны СССР—аплота ўсясьветнага пралетарыяту

пад вуглом:

а) Да 10-й гадавіны найпаважнейшым лёзунгам зьяўляецца абарона.

б) Супярэчнасьці паміж намі і капіталістычнымі краінамі ўзмацняюцца тым, што мы пераможна будуем сацыялізм.

в) Савецкая ўлада робіць усё магчымае, каб адцягнуць вайну, адкупіцца ад не.

Раіцца выкарыстаць канфэрэнцыі ОСО, арганізацыю ваенных ціраў, стралковых спаборніцтваў і г. д.

Літаратура:

Ленін. «Социализм и война» (узяць артыкул 1—«Прынцыпы сацыялізму і вайна»), том XIII, стр. 93-110.

Рэзалюцыя пленуму ВККІ аб ваеннай небясьпецы. «Правда» ад 4-УІ—27 г. «Известия» 4-УІ—27 г.

Адозва ЦК ВКП(б). «Правда», 1-УІ—27 г.

Мэтадычная распрацоўка — Маркс, Энгельс і Ленін аб вайне.

4. Выявіць дасягненьні нашага будаўніцтва за 10 год.

Неабходна тут умела ў дыяграмах, вытворчых выстаўках, насьценных газэтах даць ясна і зразумела нашыя дасягненьні па паасобных фабрыках, заводах і вёсках, раёнах, акрузе.

Раіць (у горадзе):

1. Склік вытворчых нарадаў, сходаў, канфэрэнцыяў па пытаньнях 10-хгодзьдзя і нашых дасягненьняў.
2. Склік агульна-гарадзкой канфэрэнцыі рабочых па пытаньнях аб дасягненьнях за 10 год.

У вёсцы:

1. Выкарыстаць дзень ураджаю, даказаўшы па фактах нашы дасягненьні.
2. Выпусьціць дыяграму і насьценную газэту пад назваю (прыкладна) 10 год, куды зьмясьціць наступныя факты, цыфры:

а) Уводзіны (прыкладныя)

Да рэвалюцыі ў раёне, с.-с.
было зямлі ў дваран . . . дзес.
купцоў . . . »
папоў . . . »
мяшчан . . . »
прац. сялян . . . »
На аднаго селяніна . . .
На беселяніна (інш.) . . .

б) Год першы.
Савецкая Канстытуцыя. Разьдзел першы. Артыкул другі. Пункт А (сьпісаць).

в) Год другі. Налёты немцаў, палякаў і г. д. Апісаць іх зьверствы.

г) Год трэці. Акупацыя.

д) Год чацьвёрты. Прад. падатак (апісаць коратка, чаму мы перайшлі ад прад. разьвёрсткі да прад.падатку).

с) Год пяты. Акт аб Зямельным Кодэксе.

ж) Год шосты. Год росту пасяўной плошчы, насенная пазыка, жывёлаводства і г. д.

з) Год сёмы, восьмы, дзевяты і дзесяты.

Да выданьня такой газэты неабходна прыцягнуць усіх спэцыялістаў раёну, пры чым тэкст павінен быць выкладзены коратка з рысункамі. Асабліва гэта неабходна раіць у прымежных раёнах.

5. У дасягненьнях за 10 год—нацпалітыка і культурнае будаўніцтва, а іменна—абслугоўваньне на роднай мове, прыбліжэньне ўлады да працоўных, абслугоўваньне нацменшасьцяў, нацсаветы, дапамога дзяржавы.

6. Уясьніць значэньне цьвёрдага кіраўніцтва з боку ВКП(б) для нашага далейшага будаўніцтва сацыялізму.

Кансультацыя на тэму: «КП(б)Б за 10 год».

Пад вуглом гэтых задач неабходна безадкладна разгарнуць усю агітацыйна-прапагандысцкую работу камісій да 10-й гадавіны.

(Канец).

*) Гл. „СБ" № 233.

Студыйны беларускі хор.

Пасьля кароткага летняга перапынку зноў пачаліся ўзмоцненыя заняткі ў студыйным беларускім хоры.

Хор у працягу сваёй гадавой працы заваяваў сярод працоўных мас Менску папулярнасьць як з боку выкананьня разнастойных сьпеўных нумароў на беларускай, яўрэйскай, латвійскай, польскай і літоўскай мовах, так і з боку мастацкай апрацоўкі.

Зараз хор прымае актыўны ўдзел у пастаноўцы вечароў-канцэртаў сярод нізавых працоўных мас.

Рыхтуецца вялікая мастацкая праграма да сьвята Кастрычніка.

Вельмі пажадана, каб хор яшчэ болей уліўся ў пралетарскія масы шляхам выезду на вёскі.

Кепска адно, што хор ня мае нацыянальных вопратак, без якіх ён ня мае выгляду. Аб гэтым належыць падумаць Галоўпалітасьветы, у веданьні якога знаходзіцца беларускі хор

Хроніка.

Ад'езд ураду БССР на 2-ю сэсію ЦВК СССР.

Сёньня а 9-й гадзіне раніцы спэцыяльным цягнікам выяжджаюць у Ленінград на 2-ю сэсію ЦВК СССР, якая распачынаецца 15-га кастрычніка, 29 членаў і кандыдатаў ЦВК СССР ад БССР.

На сэсію ЦВК таксама выяжджаюць некаторыя наркомы і старшыні акруговых выканаўчых камітэтаў, ня члены ЦВК СССР.

Праца сэсіі працягнецца каля тыдню.

Сілы Мопр'у растуць.

У сувязі з апошнімі падзеямі, калі міжнародная буржуазея абвяшчае паход супроць рэвалюцыйнага пралетарыяту і камуністычных партый, заганяе ў турмы тысячы рэвалюцыянэраў і падрыхтоўвае новы паход супроць СССР, асабліва значэньне набывае праца мопраўскіх арганізацый. Узмацненьне белага тэрору ў капіталістычных краінах выклікае новыя ахвяры, а гэта патрабуе ад нас узмацненьня сіл Мопр'у, павялічэньня пралетарскай дапамогі як самім вязьням, так і іх сем'ям.

У адказ на ўзмоцнены белы тэрор Мопр Беларусі ўцягвае ў свае шэрагі ўсё шырэйшыя масы рабочых і сялян.

Ужо зараз Беларускі Мопр налічвае каля 2-х тысяч ячэек з 150 тысячамі сяброў. Колькасьць сяброў шпарка павялічваецца. За першую палову сёл. году арганізацыя вырасла на 28 тысяч сяброў. Асноўнае ядро сяброў Мопр'у па сацыяльным становішчы складаюць рабочыя—іх 32,5 тысячы, затым ідуць сяляне—29,5 тысячы, далей—служачыя, чырвонаармейцы і іншыя. Жанчын у Мопр'ы толькі 14,5 проц. усяго складу.

Выхаваўчая праца Мопр'у ў духу клясава-пралетарскай салідарнасьці мае вялікае значэньне. Першым крокам у гэтым напрамку было ўтварэньне ў 6 акругах курсаў мопр'аўскага актыву, а зараз такія курсы наладжваюцца і ў некаторых раёнах. Наогул, Мопр'аўскага актыву налічваецца каля 3,5 тысяч, прычым ён у большасьці складаецца з беспартыйных. Цяга да мопр'аўскай літаратуры, якая заўважваецца асабліва ў апошнія часы, вядзе за сабой значнае павялічэньне выпіскі перыядычнага друку. Утвараюцца гурткі Мопр'у і групы чытак, якіх зараз існуе 51, а таксама ёсьць 220 кутноў Мопру. Падрыхтоўваецца адчыненьне цэнтральнага паказальнага кутка Мопр'у, які зьявіцца прыкладам працы ў кутку для нізавых ячэек.

Мопр Беларусі шэфствуе над шэрагам турмаў у Польшчы і Нямеччыне. Сувязь з палітвязьнямі гэтых турмаў трымаецца праз насылку лістоў. У „дзень Мопр'у" палітвязьням падшэфных турмаў акруговыя арганізацыі выслалі падарункі (бялізну і інш.) Зараз наладжваецца сувязь з галяндзкай і нямецкай арганізацыямі Мопр'у, а таксама сувязь нашых піянэраў, пры дапамозе Мопр'у, з піянэрамі іншых краін.

Сродкі Мопр'у складаюцца, галоўным чынам, з сяброўскіх узносаў, а часткай з добраахвотных ахвяраваньняў, ад настаноўкі канцэртаў і інш. За першае паўгодзьдзе ў ЦК Мопр'у паступіла звыш 120 тыс. рублёў. Дрэнна тое, што паступленьні ад канцэртаў і іншых культасьветных мерапрыёмстваў складаюць толькі 7 проц. усіх сродкаў, і трэба павялічыць гэту галіну паступленьня.

Пры ўсіх дасягненьнях, якія мае беларуская арганізацыя Мопр'у, ёсьць шмат і недахватаў. Слаба пастаўлена выхаваўчая праца ў ячэйках, асабліва па вёсцы. Ячэйкі мала займаюцца пытаньнем выяўленьня і ўцягненьня ў працу новага актыву. Мала ўцягнуты ў працу Мопр'у жанчыны. Прафэсыянальныя арганізацыі на мясцох часта не дапамагаюць ячэйкам Мопр'у, а парт'ячэйкі невыстарчальна кіруюць іх працай.

Будуем малочную.

Менск штодня спажывае звыш 10 тысяч літраў малака, гандаль якім да гэтага часу знаходзіцца амаль цалкам у прыватных руках. Абслугоўваньне добрым малаком праз каапэратывы можа здаволіць толькі нязначную частку спажыўцоў, а рэшта іх павінна ўжываць фальсіфікаванае малако, якое ў лепшым выпадку, калі ня шкодна, дык бескарысна.

Вось чаму пабудова мэханізаванай малочнай у Менску, якая выпускала-б пастэрызаванае малако, даўно ўжо насьпела, але адкладалася некалькі год надрад з прычыны браку сродкаў.

Сёлета Менскі АВК вызначыў у сваім бюджэце 100 тысяч руб. на пабудаваньне цэнтральнай малочнай. Пабудоўка яе пачнецца з вясны 1928 г. Малочная будзе выпускаць штодня да 20 тысяч літраў пастэрызаванага і каля 1000 літраў лячэбнага малака. Малако мяркуецца развозіць па кватэрах у гэрмэтычна зачыненых бутэльках.

Усе машыны для заводу будуць закуплены ў Нямеччыне, і, наогул, ён будзе абсталёван па апошняй тэхніцы.

Вясной 1929 г. Менск будзе мець у неабмежаванай колькасьці добрае, здаровае малако.

ЗВАРОТ З-ЗА МЕЖАЎ БЕЛАРУСКІХ ПІСЬМЕНЬНІКАЎ.

Сёньня ўначы вярнуліся з падарожжа па Эўропе беларускія пісьменьнікі М. Чарот, М. Зарэцкі і Ц. Гартны, якія праяжджалі праз Польшчу.

УСЕБЕЛАРУСКІ ЗЬЕЗД ПРАФСАЮЗАЎ.

Усебеларускі зьезд прафсаюзаў адчыніцца 18 кастрычніка ў Доме Культуры. Дзелавая праца будзе прзводзіцца ў клюбе савгандыслужачых. Дэлегаты на зьезд абіраюцца акруговымі канфэрэнцыямі саюзаў непасрэдна.

ПРЫЁМ У ПРАФСАЮЗ ВУЧНЯЎ ПРАЦКАЛЕКТЫВАЎ.

Прэзыдыум ЦСПСБ дазволіў прафсаюзным арганізацыям прымаць у члены саюзу падлеткаў-вучняў працкалектываў.

КУТОК КАСТРЫЧНІКА.

У музэі Рэвалюцыі хутка адчыняецца „Пакой Кастрычніка". У пакоі будуць сабраны розныя фатаграфіі, плякаты, адозвы і інш. матар'ялы, якія адбіваюць увесь ход Кастрычнікавага перавароту на Беларусі.

ДЗЕ БУДЗЕ АРГАНІЗАВАНА МАСТАЦКАЯ ВЫСТАЎКА.

Беларуская мастацкая выстаўка будзе арганізавана ў клюбе піанэраў (памяшканьне былой кірхі). У клюбе сьпешна ўстанаўляюцца электрычныя лямпы.

Каля 20-га кастрычніка маюць быць прысланы экспанаты мастакоў-беларусаў у Маскве.

Жыльлёвае будаўніцтва ў прамысловасьці.

На ўласнае жыльлёвае будаўніцтва па лініі прамысловасьці ВСНГ у 1925-26 годзе было скарыстана 492.000 руб. У 1926-27 годзе па гэтае будаўніцтва пашло звыш 600.000 руб. На гэтыя сродкі кватэры будаваліся пераважна для рабочых шкляной, тэстыльнай і папяровай прамысловасьці.

Барацьба з беспрацоўем.

У 1927-28 годзе НК Працы мяркуе перакваліфікаваць да 900 чалавек беспрацоўных. Кваліфікацыя будзе адбывацца праз арганізацыю курсаў „ЦІП" для дрэваапрацоўшчыкаў і будаўнікоў, праз пашырэньне фабрычна-заводзкага вучнёўства—пры працкалектывах і праз арганізацыю Дабрушскай і Полацкай прафтэхшкол.

Знаёміцца з беларускай культурай.

10 і 14 лістапада ў Маскве будуць наладжаны 2 вечары беларускай культуры і мастацтва. Апрача выступленьня беларускага хору, адбудуцца даклады аб беларускай літаратуры, мастацтве і інш. Аб стане беларускага мастацтва з дакладам выступіць праф. Шчакаціхін, аб стане літаратуры—прафэсар Пятуховіч ці праф. Замоцін.

Апроч таго, будуць выступаць: ад „Маладняка"—Дудар і Вольны, ад „Узвышша"—Бядуля і Дубоўка, а таксама прадстаўнікі яўрэйскага літаратурнага аб'яднаньня „Дэр юнгер арбэйтэр".

Даклад аб новай канстытуцыі БССР.

16-га кастрычніка а 6 з паловай гадзіне ўвечары ў памяшканьні БДУ адбудзецца пасяджэньне юрыдычнай сэкцыі навуковага т-ва пры БДУ.

Праф Крыльцоў зробіць даклад на тэму: „Новая Канстытуцыя БССР".

Дасьлед ільнянай прамысловасьці.

Па заданьні РСІ СССР, у БССР распачаўся дасьлед ільнянай прамысловасьці, які працягнецца каля трох месяцаў. Дасьлед выявіць сучаснае становішча ільнянай прамысловасьці, сырцовыя базы, вывучыць пэрспэктыўны плян разьвіцьця яе і інш. Побач з гэтым, будзе вывучацца пытаньне, як адабецца пашырэньне ільнянай вытворчасьці на беспрацоўі.

Арганізуецца акруговая ўправа аўтатранспарту.

У зьвязку з ліквідацыяй Белаўтапрамгандлю, прэзыдыум АВК пастанавіў прыняць меры да таго, каб захаваць існуючы рух як у горадзе, так і ў акрузе. Дзеля гэтага прэзыдыум АВК пастанавіў арганізаваць акруговую ўправу аўтатранспарту, якая павінна прыняць ад Аўтапрамгандлю ўсю яго маемасьць.

70 прадпрыёмстваў абаронены ад агню.

У 1923-24 годзе на беларускіх прамысловых прадпрыёмствах было толькі 20 дабравольных пажарных дружын, у якіх налічвалася 735 дружыньнікаў. У 1926-27 годзе лік пажарных дружын узрос да 58 з 2273 дружыньнікамі. Гэта армія абараняе ад агню звыш 70 буйных прамысловых прадпрыёмстваў БССР.

Праверка беларусізацыі на чыгунцы.

Менская Акрнацкамісія закончыла праверку беларусізацыі ў чыгуначнікаў МББ чыгункі. У бліжэйшыя часы будзе праведзена праверка беларусізацыі на Заходняй чыгунцы.

Асноўны капітал Белсельбанку павялічан да 5.000.000 руб.

Эканомнарада пры СНК БССР ухваліла пастанову аб павялічэньні асноўнага капіталу Белсельбанку да 5.000.000 руб.

Рост пасяўной плошчы ў Менскай акрузе.

За апошнія 3 гады пасяўная плошча ў Менскай акрузе павялічылася на 39.000 дзес.

Абсталяваньне для папяровай фабрыкі ў Чашніках.

З Нямеччыны праз Управу Дзяржгандлю БССР на днях атрымана абсталяваньне (саалмарэзкі і інш. машыны) для папяровай фабрыкі «Чырвоная Зорка», якая знаходзіцца ў Чашніках, Аршанскай акругі.

Колькі нацыянальных саветаў у Беларусі.

У Беларусі існуе 54 нацыянальных саветы, з якіх—22 яўрэйскіх, 23 польскіх, 5 латыскіх, 2 нямецкіх і 2 вялікарасейскіх.

Альбом зарысовак беларускіх народных тканін.

На днях Беларускі Дзяржаўны Музэй атрымаў для Кастрычнікавай выстаўкі мастацтва і этнаграфіі надзвычайна цікавы альбом зарысовак беларускіх народных тканін. Зарысоўкі зроблены інструктарам Старасельскай ткацкай школы А. А. Астрэйк.

Альбом складаецца з 50 акварэльных малюнкаў.

С У Д.

ШПІЁН З ЛАГОЙШЧЫНЫ.

10 кастрычніка ў Менскім акруговым судзе слухалася справа Станіслава Мурашкі—селяніна-серадняка з хутара Зосіна, Лагойскага раёну.

Мурашка абвінавачваўся ў тым, што за грошы дапамагаў розным асобам пераходзіць дзяржаўную мяжу паміж СССР і Польшай, а таксама і ў шпіянажы.

За дапамаганьне пераходзіць мяжу яшчэ ў 1925 годзе Мурашка быў засуджан у адміністрацыйным парадку на 3 гады высылкі, але гэта кара была залічана яму ўмоўнай.

Калі Мурашка паўторна зрабіў шэраг злачынстваў і пасьля таго быў арыштаваны, то сказаў:

— Я ніўчым не вінават. Граніцы я не пераходзіў і ў польскай дэфэнзыве ня служыў. Пасьля таго, як першы раз папаўся і быў засуджан кінуў назаўсёды гэтую справу.

Каб высьветліць канчаткова, быў Мурашка ў Польшчы ці ня быў, сьледчая ўлада даставіла да Мурашкі аднасяльчаніна Юльяна Касьяровіча. Тут ужо таіцца ня было магчымасьці.

— У 1926 годзе,—сказаў Мурашка,—мы разам з Касьяровічам перайшлі дзяржаўную мяжу і зайшлі там да майго сваяка Ігната Пржэрадоўскага, які пазнаёміў мяне з польскай разьведкай.

З паказанага часу Мурашка „працаваў", як верны служка польскай дэфэнзывы, атрымліваючы за сваю «працу» пэўную плату. Першы раз ён атрымаў 20 злотых за перадачу вестак аб месцазнаходжаньні нашае пагранічнае варты. Гэтыя 20 злотых Мурашка праціў з Касьяровічам і Пржэрадоўскім.

Другі раз весткі Мурашка панёс да „пана паручніка" Гвардыяскага, але ласка апошняга на гэты раз ня вылілася на «служку»: злотых ён не атрымаў, бо весткі не задаволілі „пана паручніка".

Прышлося здабыць грошы іншым спосабам. Мурашка перайшоў на тэрыторыю СССР, узяў адгэтуль нейкага гр-на і перавёў яго ў Польшчу. Вось і грошы здабыў. Ідучы туды, сабраў весткі пра дарогі, масты, ураджай і г. д.

11 лютага 1927 году Мурашка папаўся.

За перапраўку праз дзяржаўную мяжу розных асоб Суд прыгаварыў Мурашка на 2 гады, а за шпіянаж—на 7 год зьняволеньня з суровым адмежаваньнем і пазбаўленьнем праваў на 5 год па адбыцьці кары. Апроч гэтага, Суд прызнаў, што пражываньне Мурашкі ў 150 кілёмэтравай адлегласьці ад дзяржаўнай мяжы зьяўляецца небясьпечным, і забараніў яму пражываць тут па адбыцьці кары ў працягу 3-х год.

С. Азерскі.

Вечар удзельнікаў Кастрычнікавай рэвалюцыі.

Рэдакцыя газэты «Чырвоная Зьмена» арганізоўвае таварыскі вечар удзельнікаў Кастрычнікавай рэвалюцыі, які адбудзецца 15 кастрычніка (субота) у памяшканьні ЦК ЛКСМБ (вул. Карла Маркса, дом № 38).

На вечар запрашаюцца наступныя т. т.: 1. Кнорын (ЦК КПБ), 2. Чарвякоў (ЦВК), 3. Каран (шкляная гута „Пралетары"), 4. Рахлін (абойная ф-ка), 5. Крынец (абойная ф-ка), 6. Яцкевіч (сл. цягі МББ), 7. Барушка (сл. цягі МББ), 8. Кайзер (сл. цягі МББ), 9. Каробка (сл. цягі МББ), 10. Крэсік (яч. спраўдому), 11. Ганановіч (яч. сталовых МЦРК), 12. Манастырская (шкляная гута „Пралетары"), 13. Каланіцкі (сл. цягі МББ), 14. Саўрук (вартаўнік Менсельпрому), 15. Міклуш (Эльвод), 16. Славінскі (ЦК МОПР), 17. Думс (ЦКК), 18. Длугокенскі (заг. магазыну Белдзяржгандлю), 19 Мік (прыказчык Белдзяржгандлю), 20. Покальніс (кантралёр мытніцы), 21. Стандэцкі (Менакр), 22. Помал (інструктар Гарсавгасу), 23. Корф (ЦВК), 24 Буфальтэр (рабочы паэтрасьпірту), 25. Вяжык (завод „Дрэваапрацоўнік", і 26. Лаціс (завод Цэнтрасьпірту).

Вечар пачнецца а 7-й гадзіне ўвечары.

Рэдакцыя газэты „Чырвоная Зьмена"

ФІЗКУЛЬТУРА.

Арганізацыя сэкцый.

Бюро фізкультуры ЦСПСБ арганізуе сэкцыі па лыжным і каньковым спорце, барбе, гірах і гімнастыцы. Сэкцыі арганізуюцца дзеля першапачатковай прапрацоўкі ўсіх пытаньняў, зьвязаных з правядзеньнем гэтых галін спорту ва ўсіх гуртках ФК, падрыхтоўкі судзьдзяў і арганізатараў па асобных галінах спорту. Запіс у сэкцыі прымаецца ў Бюро ФК ЦСПСБ. Запісвацца могуць усе працаўнікі ФК Менску.

Нямецкія вэлёсыпэдысты ў Барысаве і Воршы.

Нямецкія вэлёсыпэдысты—рабочыя Отто і Бруно Альнэнтоль, якія едуць з Бэрліну ў Маскву, супыніліся ў Барысаве і Воршы. Мясцовай уладай і фізкультурнікамі былі наладжаны ўрачыстыя спатканьні і правады нямецкім рабочым-фізкультурнікам.

НАВУКА І ТЭХНІКА.

Масавы выраб аэрапляпаў.

Як вядома, амэрыканскі аўтамабільны кароль Форд, пасьля выпуску многіх мільёнаў аўтамабіляў, распачаў масавы выраб агульнадаступных аэрапляпаў.

У Нямеччыне тымчасам такія аэрапляны ўжо выпушчаны на рынак. Нямецкі аэраплян усё-ж каштуе каля 3.000 рублёў. У гэту суму ўваходзіць і кошт абучэньня кіраваць машынай. Такі самалёт разьлічан на двух чалавек і ляціць з хуткасьцю да 100 вёрст у гадзіну.

Трэба думаць, што фордаўскія аэрапляны будуць каштаваць таньней.

Чыгунка на гару Манблан.

У Швайцарыі закончана адна цікавая пабудова — электрычная паветрана-канатная дарога на верхавіну Манблана, самай вышэйшай гары Альпійскага хрыбта.

Гэта дарога будавалася ў працягу 18 гадоў і каштавала аграмаднага труда і многа грошай. Вагоны дарогі абсталёваны з поўнай прыгодай. Цяпер любы вандроўца можа лёгка і без апаскі дабрацца да альпійскіх прастораў вечнага сьнегу.

Таварыства рэформы каляндара.

У Кілі (Нямеччына) заснавалася навуковае таварыства, якое ставіць сваёй мэтай правесьці ў жыцьцё апрацаваны доктарам Рудольфам Блохманам новы каляндар.

Па думцы Блохмана, месяцы студзень, красавік, ліпень і кастрычнік павінны мець па 31-му дню, астатнія месяцы—па 30 дзён. Такім чынам, год расладаецца на 4 кварталы, з якіх кожны будзе мець па 91 дню. Першыя дні студзеня, красавіка, ліпеня і кастрычніка прыпадаюць на нядзелі. Гэтым дасягаецца падвойная выгада: папершае—кожны месяц будзе мець па 26 рабочых дзён, падругое, усе лічбы любога месяца прыпадаюць ва ўсе гады на адзін і той-жа самы дзень тыдню.

Каляндар Блохмана мае 364 дні і яшчэ адзін безназоўны дзень, які ўводзіцца ў сярэдзіне году, паміж 30 чэрвеня і 1 ліпеня. У высакосныя гады ўводзіцца яшчэ адзін дадатковы безназоўны дзень у канцы году, паміж 30 сьнежня і 1 студзеня.

Таварыства мяркуе правесьці па ўсёй Нямеччыне шырокую агітацыю за новы каляндар, як за больш выгодны дзеля гаспадарчага жыцьця краіны.

Калёнізацыя канцавосьцяў.

На пасяджэньні геаграфічнага таварыства ў Лідсе (Англія) доктар Радмоз Браун зрабіў даклад аб калёнізацыі краін, што ляжаць каля канцавосьсяў зямной кулі. Ён сам удзельнічаў у экспэдыцыях як да паўднёвага, так і да паўночнага канцавосься.

Па словах дакладчыка, зараз гэтыя краіны зусім ужо нічога страшнага сабой не ўяўляюць. Сучаснае разьвіцьцё навукі і тэхнікі дазваляе чалавеку жыць каля канцавосьсяў. Харч, кнігі і г. д. можна дастаўляць калёністам на аэраплянах. Дзеля забавы яны будуць мець грамафоны, радыё. Калі канцавосныя краіны не багаты выкапнямі, дык там магчыма разводзіць асаблівага гатунку быкоў і аленяў.

Раёны за межамі росту дрэваў у Паўночнай Канадзе, выспа Шпіцбэрген, паўднёвая частка Новай Зэляндыі, Аляска і Паўночны Сібір складаюць вольны ад вечнага лёду абшар амаль што ў 9 мільёнаў кв. кілёмэтраў, як абшар Злучаных Штатаў. Найбольш прыгодныя для калёнізацыі тундры.

[illegible]ЫСТАЕМ НЕТРЫ ЗЯМЛІ

У пустыні—серны завод.

На пасяджэньні пры Акадэміі Навук СССР пастанова распачаць дасьледваньне пустыні Кара-Кумы (у Сярэдняй Азіі). Пры дасьледваньні будзе рабіцца кіназдымка. Дзеля распрацоўкі багацейшых запасаў серы ў пустыні будзе пабудаван завод на выплаўцы серы пры дапамозе апаратаў сыстэмы савецкага інжэнэра Волкава.

Завод будзе працаваць на саксаульным апале — тамтэйшым дробным хмызьняку. Апрацаваная сера будзе дастаўляцца да чыгункі на вярблюдах. Вылічана, што пуд серы, лічачы і перавозку да Масквы, будзе каштаваць 90 кап.

20 мільёнаў пудоў каштоўнага мінэралу.

У Ленінград з Туркменістанскай рэспублікі вярнуўся старшы геолёг Ленінградзкага геолёгічнага камітэту І. І. Нікшыч. Ён рабіў разьведкі тэнардыту (серна-кіслага натрыя). Гэта вельмі каштоўны мінэрал, патрэбны ў шкляной прамысловасьці.

Залежы тэнардыту знойдзены ў 16 вярстах ад Сярэдня Азіяцкай чыгункі. Магутнасьць залежаў, прыблізна, 20 мільёнаў пудоў. Гэта аграмадная каштоўнасьць, тым больш, што тэнардыт знойдзе сабе шырокі збыт і заграніцай.

Пачынаецца здабываньне савецкага алюмінія.

ВСНГ СССР адпусьціла 50.000 руб. на пачатак выплаўкі алюмінія ў Ленінградзе. У зьвязку з гэтым, у бліжэйшым часе распачнецца першая спробная выплаўка чыстага мэталю алюмінія з ціхвінскіх баксытаў з алюміневай руды.

У пачатку гэтай справы будзе здабывацца тры тоны алюмінія ў месяц.

ЗДАРЭНЬНІ.

Пажар у камуне.

Ноччу 2-га кастрычніка ныбухнуў пажар у камуне імя Сталіна (Валынецкага раёну). Згарэлі дзьве абоpы з сенам і збожжам. Страты—2.000 руб. Падазраецца падпал. Справа перададзена ў Крымінальны Вышук.

Самагубства.

10-га кастрычніка ўвечары па Антонаўскай вул. цяжка параніў сабе ў грудзі В. Брылоўскі—18 год. Пацярпеўшы быў дастаўлен у першую савецкую больніцу, дзе праз гадзіну памёр.

Падпалілі хату старшыні сельсавету.

У вёсцы Шасьціпка, Трайноўскага сельсавету, Менскай акр., злачынцы падпалілі будынкі старшыні Трайноўскага сельсавету Я. Шульгі. Хата згарэла. Крымінальны Вышук пачаў дазнаньне. Ёсьць падазрэньне, што падпал быў зроблен злад самі, якія хацелі адамсьціць тав. Шульгу.

Апавяшчэньні.

— У суботу, 15 кастрычніка, а 6 гадз. увечары ў залі пасяджэньняў Менакругкому КП(б)Б адбудзецца **ПАСЯДЖЭНЬНЕ МЕНСКАЙ АКРУГОВАЙ КАМІСІІ ПА АРГАНІЗАЦЫІ І ПРАВЯДЗЕНЬНІ СЬВЯТКАВАНЬНЯ КАСТРЫЧНІКАВАЙ РЭВАЛЮЦЫІ З НАСТУПНАЙ ПАВЕСТКАЙ ДНЯ:**

1. Даклад ВСНГБ аб правядзеньні сьвяткаваньня ў Менску і садаклады дырэктароў трэстаў.
2. Даклад т. Жуковіча аб правядзеньні сьвята па савецкай лініі і садаклады загадчыкаў усімі аддзеламі АВК.
3. Даклады Плешчаніцкай і Капыльскай раённых камісій.
4. Праверка выпаўненьня раней дадзеных дырэктыў.
5. Аб правядзеньні сьвята сярод беспрацоўных (т. Тонкашкураў)

— У суботу, 15 кастрычніка, а 7 гадз. вечара ў памяшканьні Агітпрапгабінэту ЦК і АК КП(б)Б (клюб імя Карла Маркса, 2-гі паверх) адбудзецца нарада апоргаў ячэек КП(б)Б па пытаньнях аб чарговых задачах работы партыйных ячэек і ўвязкі гэтай работы з работай Агітпрапгабінэту.

Яўка абавязкова для апоргаў наст. ячэек: зав. „Энэргія", зав. „Красная Заря". БДУ, зав. дрэваапрацоўшчыкаў. Камвузу, Наркамгандлю, ВСНГ, Рабпроса, Службы Цягі Зах. чыг., шклозаводу, зав. „Пралетары", скурзаводаў.

Запрашаюцца загадчыкі АПА РК КП(б)Б.

— 14-Х, на Пэдфаку (Земляробскі завул., аўд. № 41) адбудзецца **АГУЛЬНЫ СХОД СТУДЭНЦКАГА НАВУКОВА-ДАСЬЛЕДЧАГА КРАЯЗНАЎЧАГА ТАВ-ВА ПРЫ БЕЛ. ДЗ. УН-ЦЕ.**

ПАРАДАК ДНЮ:

1. Справаздача прэзыдыуму аб працы т-ва за мінулы год (дакл. т. Я. Марук).
2. Даклад аб 1 навукова-дасьледчай студэнцкай экспэдыцыі ў Мазыршчыну (дакладчык тав. Аніхоўскі).
3. Перавыбары праўленьня.

Запрашаецца прафэсура і ўсё студэнцтва ўн-ту.

Пачатак роўна а 8 з паловай гадз. веч.

ПЭДГАБІНЭТ.

— Сёньня, а 7 гадзіне ўвечары адбудзецца **сход** фізыка-матэматычнага гуртка.

Парадак дню:

1. Даклад на тэму: „Арытмэтыка, яе месца і роля ў агульным курсе матэматыкі 2-га канцэнтру школы".
2. Разгляд пляну працы гуртка на год

— У суботу, 15-Х, а 7 гадз. увечары адбудзецца агульны сход выкладчыкаў прыродазнаўства.

Парадак дню:

1. Жывыя куткі.
2. Плян працы гуртка на 1927-28 навучальны год.
3. Бягучыя справы.

Адказны рэдактар **М. КУДЗЕЛЬКА**

ПАСТАНОВА № 81

Народнага Камісарыяту Працы БССР

13 кастрычніка 1927 г., гор. Менск.

На падставе правіл за 5 лютага 1927 г. „аб парадку збору на пакрыцьцё выдаткаў па нагляду за паравымі катламі і за тэхнікаю бясьпечнасьці" („Вест. НКП СССР" 1927 г. № 6-7), Народны Камісарыят Працы БССР пастанаўляе:

I. Абавязаць усе прамысловыя прадпрыёмствы і ўстановы, з лікам рабочых ня менш 16 пры рухавіку і 30 без рухавіка, падаць не пазьней 1-га лістапада 1927 г. Акруговым Інспэктарам Працы, па месцы, дзе знаходзіцца прадпрыёмства, або ўстанова, зьвесткі па наступнай форме:

а) Назва прадпрыёмства або ўстановы.

б) Месца, дзе знаходзіцца, і паштовы і тэлеграфны адрас.

в) Хто будзе ўладар або арандатар (імя, імя па бацьку і прозьвішча), ці назва трэсту або аб'яднаньня.

г) Як працуе прадпрыёмства—з рухавіком ці без рухавіка.

д) Найбольшая колькасьць рабочых, прызначаных да працы ў прадпрыёмстве ў 1927-28 г.

II. Нагляд за выкананьнем гэтае пастановы ўскладаецца на мясцовыя органы Наркампраці.

III. За невыкананьне гэтае пастановы вінаватыя будуць прыцягнуты да судовай і адміністрацыйнай адказнасьці.

Народны Камісар Працы БССР БЭНЭК.

Сэкратар НКПБ КРУГЛІК.

КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА»
З пятніцы, 14 кастрычніка,
МАСТАЦКАЯ ФІЛЬМА
„БЭЛА".
Па Лермантаву.

КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА".
З аўторка, 11 кастрычніка,
ГРАНДЫЁЗНАЯ МАСТАЦКАЯ ПАСТАНОЎКА
„МАБУЛ"
(„Крывавы патоп").
Інсцэніроўка вядомага яўрэйскага пісьм. Шолам-Алэйхэма.
Бытавая трагэдыя ў 9-х частках.

КІНО ПРАЛЕТАРЫ.
З аўторка, 11 кастрычніка,
„ЧАШКА ЧАЮ".
Камэдыя ў 6-х част., з удзелам Ігара Ільлінскага.

ОБ'ЯВЛЕНИЕ.
Правлением Московско-Белорусско-Балтийской жел. дор.
18 октября, в 12 час. дня НАЗНАЧАЮТСЯ
— СМЕШАННЫЕ ТОРГИ —
В КОНТОРЕ НАЧАЛЬНИКА СТАНЦИИ МОГИЛЕВ,
на сдачу сроком по 1-ое октября 1928 г. буфета ст. Могилев в залах бывш. I и III классов.
Желающие арендовать буфет подают не позже дня торгов оплаченные гербовым сбором [illegible] в запечатанном конверте с надписью» к торгам Начальнику Витебского Отделения Эксплоатации [illegible]
В заявлениях указывается: фамилия, имя, отчество, адрес и размер предлагаемой [illegible]
К заявлению прилагается: а) квитанция на внесенные 10 проц. залога от размера [illegible] если соискатель выступает от госоргана, кооператива или частной артели и в) [illegible] договор.
Подробные справки и ознакомление с типовым договором можно получить у [illegible] Эксплоатации и у Начальника станции ежедневно с 10 часов до 16 часов.
ПРАВЛЕНИЕ.

Таварыствы—простыя, поўныя і таварыствы на веры павінны
не пазьней 30 кастрычніка 1927 г.
АПЛАЦІЦЬ ГЕРБАВЫМ ЗБОРАМ ГАТОЎКАЙ ПАД КВІТКІ АКРФА СУМУ ПАВЯЛІЧАНАГА СКЛАДАЧНАГА КАПІТАЛУ
(калі яна яшчэ не аплачана), незалежна ад аплаты гербавым зборам першапачатковага складачнага капіталу.
Гэта Не ДАТЫЧЫЦЦА акцыянэрных таварыстаў з абмежаванай адказнасьцю і ўзаемнага крэдыту.
За падрабязнымі тлумачэньнямі зьвяртацца ў мясцовы Фінаддзел.
Нам. Наркамфін МІКУЛІЧ.
Нам. Нач. Падатковага Кіраўніцтва РЭКСЬЦІН.

[illegible] 2468

1-я Дзяржаўная друкарня.